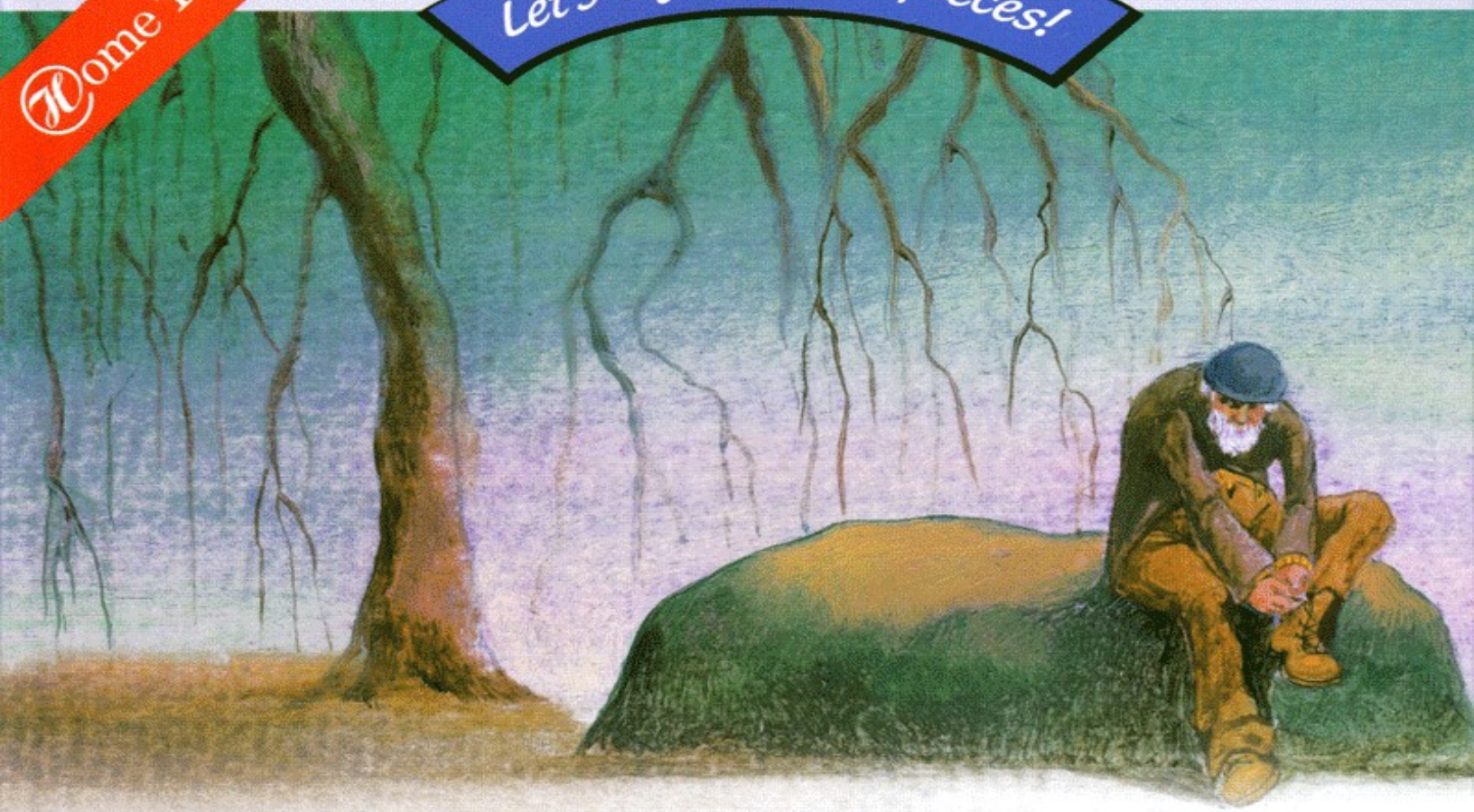

Home Teacher

Let's Enjoy Masterpieces!

Waiting for Godot

Chờ đợi Godot

written by Samuel Beckett

illustrated by Julina Alekcangra

recorded by Michael Yancey, Leo D. Schotz

800 words

NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP TP. HỒ CHÍ MINH

Chờ Đợi Godot

Samuel Beckett

Chia sẻ ebook: <https://downloadsach.com>

Follow us on Facebook: <https://facebook.com/caphebuoitoi>

Table of Contents

[Lời nhà xuất bản](#)

[Lời giới thiệu](#)

[Hồi 1](#)

[Hồi 2](#)

Lời nhà xuất bản

Tủ sách **Kiệt tác Sân khấu thế giới** ra mắt bạn đọc là công sức của nhiều thế hệ Sân khấu nối tiếp sưu tầm, nghiên cứu, dịch thuật và giới thiệu với bạn đọc Việt Nam suốt hơn nửa thế kỷ qua, có ảnh hưởng lớn không chỉ về Sân khấu mà có tầm ảnh hưởng đến phát triển văn học nghệ thuật Việt Nam nói chung. Tất nhiên tiếp nhận và giao lưu văn hoá nghệ thuật không diễn ra một chiều mà tác động qua lại.

Bắt đầu từ các tác phẩm cổ đại Hy Lạp, Trung Quốc, Ấn Độ với các tên tuổi hàng đầu về bi kịch và hài kịch như: Exkhin, Ōripít, Xôphốc, Vương Thừa Phủ, Kalidáx... bộ sách trải rộng qua nhiều thời kỳ rực rỡ của Sân khấu thế giới như thời đại Phục Hưng, Lãng mạn và Hiện đại... giới thiệu những kiệt tác chói sáng có sức sống xuyên qua nhiều thế kỷ của những nhà viết kịch kiệt xuất như Sếchxpia, Sinlơ, Môlie, Coóc-nây, J.Gôt, Gôgôn, ípxen, Muxxê, Ghenman, B.Brếch, Sêkhốp, Bếchét, Raxin, Jăng Anui, Camuy, Tào Ngu... Nhiều tác phẩm ra đời từ hàng ngàn năm trước nhưng tư tưởng và nghệ thuật vẫn đồng hành với bạn đọc và khán giả hôm nay.

Tác phẩm của ba tác giả Sân khấu Việt Nam: Đào Tấn, Nguyễn Huy Tưởng, Nguyễn Đình Thi có mặt trong Tủ sách **Kiệt tác Sân khấu thế giới** đã đáp ứng đòi hỏi của đông đảo bạn đọc.

Nhà xuất bản Sân khấu cảm ơn Hội đồng tuyển chọn gồm các nhà Sân khấu học tiêu biểu và Công ty Minh Thành - Bộ Chỉ huy Quân sự TP Hồ Chí Minh đã giúp đỡ tận tình, trách nhiệm cao để Tủ sách kiệt tác kịp thời ra mắt bạn đọc trọn vẹn 100 cuốn trong năm 2006, chào mừng những sự kiện trọng đại của đất nước.

Xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc.

NHÀ XUẤT BẢN SÂN KHẤU

Lời giới thiệu

Chờ đợi Godo là vở kịch đầu tay của Xamuyen Bêckett, nhà văn Pháp, gốc Iêclăng, sinh ngày 13-4-1906 tại Dublin. Bêckett đã được tặng giải thưởng Nobel năm 1969. Bêckett bắt đầu sự nghiệp văn chương của mình qua hình thức tiểu thuyết và chịu ảnh hưởng của nhà văn Giem Gioixơ (Cũng là nhà văn Iêclăng) rất nhiều.

Từ đầu thập kỷ 50, Bêckett chuyển sang viết kịch và trở thành chủ tướng của phái "kịch phi lý". Qua *Chờ đợi GôĐô* viết năm 1952, Bêckett muốn nói lên cái vô nghĩa của cuộc sống ở giai đoạn hậu kỳ tư bản chủ nghĩa ở Châu Âu.

Tại một chốn hoang vu, hai kẻ lang thang nghèo khổ chờ đợi GôĐô. GôĐô là ai? Đó cũng chỉ là một cái tên không tồn tại, (Bêckett đã giải thích, đó cũng có thể coi như biến âm của từ Gott, có nghĩa là Thiên Chúa). Trong lúc mòn mỏi chờ đợi thì gặp một kẻ tham quyền và một gã bắt lức đi qua, được biểu tượng hoá qua tên chủ độc ác, hợm hĩnh là PôĐô và Lacky, người đầy tớ trí thức đã bị dần dần hoá. GôĐô không đến. Và hai kẻ lang thang cũng không rõ là GôĐô có hứa đến hay không, cũng chẳng rõ mình chờ đợi ở GôĐô điều gì cụ thể nữa. Ngày hôm sau, cảnh chờ đợi lại tiếp diễn. PôĐô và Lacky lại đi qua, nhưng PôĐô thì đã mù loà và Lacky thì bị cầm hoàn toàn. GôĐô vẫn không đến và không bao giờ đến. Hai kẻ lang thang vĩnh viễn đợi chờ trong nỗi khắc khoải bất tận.

Vở *Chờ đợi Godo* đã được trình diễn lần đầu vào năm 1953 và sau đó được dàn dựng ở hầu khắp sân khấu thế giới.

Nhiều nhà phê bình cho đây là một vở kịch có tính khái quát cao. Năm nhân vật đều tượng trưng cho một tầng lớp nhất định. Từng chi tiết, từng sự kiện đều gợi lên những biểu tượng cụ thể. Cuộc sống ở đây trống rỗng, vô nghĩa và lối thoát thì mơ hồ. Con người u u minh minh, sống khổ không tự biết, muốn gì cũng không hay, dù có muốn giải thoát cũng lại không hành động... Vở kịch làm cho người xem phải giật mình, chiêm nghiệm lại cuộc sống và suy nghĩ lại cách sống của mình.

Tất nhiên cách nghĩ về cuộc đời cũng như sự mô tả cuộc sống của tác giả có những điều không phù hợp với cách nghĩ và thực tế ở Việt Nam. Nhưng *Chờ đợi GôĐô* là một tác phẩm nổi

tiếng, đại diện cho một trào lưu, cũng đáng để chúng ta tham khảo.

Người dịch.

Hồi 1

Con đường dẫn về nông thôn, có cây.

Buổi chiều.

Ettragông, ngồi trên một phiến đá, đang cố cởi giày ra. Gã mỏi miết, bằng cả hai tay, hì hục. Gã ngừng tay, kiệt sức, hốt hển ngồi nghỉ, lại tiếp tục.

Cứ thế.

Vladimira vào.

Ettragông: *(Lại chối bỏ)* - Đành chịu thôi.

Vladimira: *(Tiến lại, hai chân xoạc ra, với những bước đi nhỏ tê cứng)* - Tớ cũng bắt đầu tin như thế. *(Đứng lặng)* từ lâu tớ đã cưỡng lại ý nghĩ đó, tự nhủ, Vladimira, phải biết điều chứ. Cậu đã thử hết mọi cách đâu. Và tớ lại tiếp tục cuộc chiến đấu. *(Trầm lặng, nghĩ tới cuộc chiến đấu. Với Ettragông)* - Vậy là, cậu cũng lại ở đây, cả cậu nữa.

Ettragông: - Cậu tin thế à?

Vladimira: - Tớ rất hài lòng khi nhìn thấy cậu. Tớ cứ ngỡ là cậu đã đi biệt hản rồi.

Extragông: - Tớ cũng vậy.

Vladimira: - Phải làm gì để mừng sự tái ngộ này nhỉ? (*Suy nghĩ*). Đứng dậy cho tớ ôm nào. (*Chìa tay cho Extragông*).

Extragông: (*Cáu kỉnh*) - Chốc nữa, chốc nữa đã.

Ngừng lặng.

Vladimira: (*Phật ý, lạnh nhạt*) - Liệu người ta có được biết là ngài đã qua đêm ở đâu không?

Extragông: - Ở dưới huyệt ấy.

Vladimira: (*Kinh ngạc*) - Dưới huyệt! ở đâu?

Extragông: (*Không chỉ*) - Ở đằng kia kia.

Vladimira: - Thế người ta không choảng cậu?

Extragông: - Có chứ... nhưng không nhiều.

Vladimira: - Vẫn cứ lũ đấy à?

Extragông: - Lũ nào? Tớ đích biết.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Khi tớ nghĩ tới điều đó... đã từ lâu... tớ cứ tự hỏi... liệu cậu sẽ ra sao... khi không có tớ... (*Một cách dứt khoát*). Có lẽ giờ cậu chỉ còn là một dùm hài cốt, nói không ngoa đâu.

Extragông: (*Tự ái*) - Rồi sao nữa?

Vladimira: (*ủ rũ*) - Thật quá đáng với riêng chỉ một con người. (*Một lát, hăng hái*). Nhưng nghĩ lại, giờ việc đêch gì mà phải nản chí nhỉ, tớ tự nhủ mình thế. Lẽ ra phải nghĩ tới điều đó từ tám kiếp nào rồi, từ năm 1900 cơ.

Extragông: - Thôi đi. Hãy giúp tớ cởi cái của dơ dáy này đi.

Vladimira: - Tay cầm tay, ta gieo mình từ tháp Ép-phen xuống, trong số những người đầu tiên. Thế có hơn không. Giờ thì muộn mất rồi. Họ sẽ chẳng để ta leo lên đó nữa đâu. (*Extragông kiên trì cởi giày*). Cậu làm gì thế?

Extragông: - Tớ cởi giày. Cậu không bao giờ bị thế này à, cậu ấy?

Vladimira: - Từ khi tớ bảo cậu phải cởi ra hàng ngày. Lẽ ra cậu phải nghe tớ.

Extragông: (*Yếu ớt*) - Giúp tớ với!

Vladimira: - Cậu đau à?

Extragông: - Đau! Nó lại còn hỏi mình có đau không!

Vladimira: (*Nổi khùng*) - Cứ làm như chỉ có một mình cậu đau đấy! Còn tớ thì không. Cậu cứ thử ở địa vị tớ xem. Cậu lại chẳng kêu ca đâu!

Extragông: - Cậu cũng đã từng bị đau đớn à?

Vladimira: - Đau! Nó lại còn hỏi mình có từng đau đớn không!

Extragông: (*Lấy tay chỉ*) - Đó không phải là một lý do để cậu không cài khuy áo lại.

Vladimira: (*Cúi nhìn*) - Đúng thật! (*Cài khuy áo lại*). Không thể tùy tiện trong cả những việc nhỏ nhặt.

Extragông: - Cậu muốn tớ nói với cậu cái gì nào, cậu bao giờ cũng đợi phút chót.

Vladimira: (*Mơ màng*) - Phút chót à... (*suy ngẫm*). Còn lâu, nhưng sẽ hay đấy. Ai đã nói như thế nhỉ?

Extragông: - Cậu không muốn giúp tớ à?

Vladimira: - Nhiều lần tớ đã tự nhủ, rồi thế nào điều đó cũng xảy ra. Và thế là tớ tự cảm thấy mình thật kỳ cục. (*Gã bỏ mũ xuống, nhìn vào trong, khua tay, đập giũ rồi lại đội lên đầu*). Nói thế nào nhỉ, thấy nhẹ nhõm và đồng thời lại thấy... (*Tìm lời diễn đạt*) hoảng sợ (*nhấn mạnh*) hoảng sợ (*lại bỏ mũ xuống, nhìn vào trong*). Thế là thế nào! (*Gã đập đập vào chóp mũ như để cho một vật gì rơi xuống, lại nhìn vào bên trong, rồi lại đội lên đầu*). Tóm lại... (*sau một sự nỗ lực cao độ, Extragông cởi bỏ được giày ra. Gã nhìn vào trong, khua tay, lộn trái ra, lắc lắc, tìm trên mặt đất xem có gì rơi ra không, thấy không có gì, lại thọc tay vào trong, đôi mắt vô hồn*) - Thế nào?

Extragông: - Không có gì.

Vladimira: - Đưa tớ xem nào.

Extragông: - Chẳng có gì để xem cả.

Vladimira: - Thử xỏ vào lại đi.

Extragông: (*Nhìn chân mình*) - Tớ để cho chân nó thoáng một chút.

Vladimira: - Thế ra trong khi toàn thân con người đổ tội cho chiếc giày thì té ra cái chân mới là thủ phạm (*gã lại bỏ mũ xuống một lần nữa, nhìn vào trong, thọc tay vào, lắc lắc, đập vào chóp, thổi bên trong rồi lại đội lên*). Thật khó chịu. (*Yên lặng. Extragông ngo ngoáy chân, co duỗi các ngón cho không khí để lưu thông*). Một trong những tên ăn trộm đã được cứu thoát. (*Một lát*). Đó là một phần lương thiện. (*Một lát*). Gôgô này...

Extragông: - Gì?

Vladimira: - Liệu người ta có phải hối hận không nhỉ?

Extragông: - Vì cái gì?

Vladimira: - Ô hay... (*gã tìm lời*). Không cần thiết phải sa vào các chi tiết.

Extragông: - Vì đã chót sinh ra đời à?

Vladimira phá ra cười rồi vội kìm lại bằng cách đưa tay che miệng, nét mặt nhăn nhó bực bội.

Vladimira: - Đến cười người ta cũng không dám nữa.

Extragông: - Cậu muốn nói về sự kiềm chế.

Vladimira: - Chỉ được cười mỉm. (*Mặt gã nứt vỡ ra trong một nụ mỉm cười to nhất, bất động, kéo dài một lát, rồi bỗng tắt ngấm*). Đó không phải là một điều như nhau. Tóm lại... (*Một lát*) GôĐô này...

Extragông: (*Khó chịu*) - Lại chuyện gì nữa?

Vladimira: - Cậu đã đọc Kinh Thánh rồi phải không?

Extragông: - Kinh Thánh... (*suy nghĩ*). Hình như tớ đã liếc qua rồi.

Vladimira: (*Ngạc nhiên*) - Ở nhà trường không có Chúa?

Extragông: - Cũng chẳng biết có hay không nữa.

Vladimira: - Hay cậu lại lẫn với nhà tù Rô-két cũng nên.

Extragông: - Có thể lắm. Tớ còn nhớ những tấm bản đồ Đất Thánh. Màu sắc rất đẹp. Biển Chết màu xanh nhạt. Chỉ nhìn thôi, tớ đã cảm thấy khát rồi. Tớ đã tự nhủ, chính ở đây chúng tớ sẽ hưởng tuần trăng mật. Chúng tớ sẽ bơi lội. Chúng tớ sẽ tràn đầy hạnh phúc.

Vladimira: - Lẽ ra cậu phải là nhà thơ mới đúng.

Extragông: - Thì tớ đã là thế đấy thôi (*chỉ vào quần áo rách của mình*). Thế này mà không có vẻ nhà thơ à?

Ngừng lặng.

Vladimira: - Tớ đã nói cái gì nhỉ... Chân cậu thế nào?

Extragông: - Bị sưng tấy lên.

Vladimira: - À phải, tớ nhớ ra rồi, câu chuyện về những tên ăn trộm. Cậu có nhớ không?

Extragông: - Không.

Vladimira: - Cậu có muốn tớ kể cho cậu nghe không?

Extragông: - Không.

Vladimira: - Thế cho trôi thời gian. (*Một lát*). Đó là hai tên ăn trộm, bị đóng đinh vào thập ác cùng với Đấng Cứu Thế. Người ta...

Extragông: - Đấng gì?

Vladimira: - Đấng Cứu Thế. Hai tên ăn trộm. Người ta nói rằng, một tên được cứu thoát, còn tên kia thì bị... (*Tìm từ ngược lại với từ cứu thoát*)... đày xuống hoả ngục.

Extragông: - Cứu thoát khỏi đâu.

Vladimira: - Khỏi sa hoả ngục.

Extragông: - Tớ đi đây. (*Gã vẫn không nhúc nhích*).

Vladimira: - Nhưng tuy vậy... (*Một lát*). Thế nào mà rồi... Tớ không làm cậu chán tớ chứ, tớ hy vọng?

Extragông: - Tớ có nghe đâu.

Vladimira: - Thế nào mà rồi trong bốn vị soạn sách Phúc Âm, chỉ một vị trình bày sự việc như thế? Tuy tất cả bốn vị đều cùng ở đó - tóm lại, không xa gì. Và chỉ có một vị nói, một tên ăn trộm được cứu thoát. (*Một lát*). Này Gôgô, thỉnh thoảng cậu cũng phải đáp lại tớ chứ.

Extragông: - Tớ nghe.

Vladimira: - Một trong bốn vị. Còn ba vị kia, hai không hề nói gì tới điều đó và vị thứ ba thì bảo họ đã thoá mạ cả hai.

Extragông: - Ai?

Vladimira: - Làm sao?

Extragông: - Tớ chả hiểu gì cả... (*Một lát*). Thoá mạ ai cơ?

Vladimira: - Đấng Cứu Thế.

Extragông: - Vì sao?

Vladimira: - Vì Người không muốn cứu chúng.

Extragông: - Thoát khỏi địa ngục ấy à?

Vladimira: - À không, thoát khỏi cái chết cơ.

Extragông: - Thế rồi sao?

Vladimira: - Thế rồi lẽ ra chúng đều phải sa hoả ngục cả hai.

Extragông: - Và sau đó?

Vladimira: - Nhưng hai vị kia lại cứ bảo có một tên được cứu thoát.

Extragông: - Thế thì đã sao? Họ không thống nhất với nhau, chấm hết, thế thôi.

Vladimira: - Cả bốn vị đều ở đó. Và chỉ có một vị nói tới một tên được cứu thoát. Vì sao lại tin vị ấy hơn các vị khác?

Extragông: - Ai tin?

Vladimira: - Tất cả mọi người. Người ta chỉ biết có bản Phúc âm đó thôi.

Extragông: - Mọi người đều là lũ ngu cả.

Gã đứng dậy một cách vất vả, khập khiễng đi về phía hậu trường bên trái, dừng lại, nhìn ra phía xa, lấy tay che mắt, quay lại đi về hậu trường phía phải, nhìn ra phía xa. Vladimira nhìn dõi theo, rồi đi nhặt những chiếc giày, nhìn bên trong, vội vứt xuống.

Vladimira: - Khiếp! (Nhổ xuống đất).

Extragông trở lại giữa sân khấu, nhìn về phía màn hậu.

Extragông: - Địa điểm thú vị. (Gã quay lại, tiến ra phía tiền đài, nhìn xuống khán giả). Những vẻ mặt tươi vui. (Quay lại với Vladimira). Chuồn thôi.

Vladimira: - Không được.

Extragông: - Tại sao?

Vladimira: - Phải đợi ngài Gôđô.

Extragông: - Ừ nhỉ. *(Một lát)*. Cậu có chắc là ở tại đây không?

Vladimira: - Cái gì?

Extragông: - Rằng phải đợi.

Vladimira: - Ngài đã nói là ở trước gốc cây. *(Cả hai nhìn cây)*.
Cậu có nhìn thấy cây nào khác nữa không?

Extragông: - Cây này là cây gì nhỉ?

Vladimira: - Có lẽ là cây liễu.

Extragông: - Thế lá đâu cả?

Vladimira: - Có thể nó đã chết rồi.

Extragông: - Hết phải than khóc.

Vladimira: - Trừ phi là vì không đúng mùa thôi.

Extragông: - Thế không phải là một cây nhỏ à?

Vladimira: - Một cây nhỏ.

Extragông: - Một cây nhỏ.

Vladimira: - Một - (*Gã tự tìm lại*). Cậu muốn ám thị điều gì?
Rằng chúng ta nhằm địa điểm à?

Extragông: - Lẽ ra ông ấy phải ở đây rồi.

Vladimira: - Ông ấy không đoan chắc là sẽ đến.

Extragông: - Và nếu ông ấy không đến?

Vladimira: - Thì ngày mai ta lại đến đây.

Extragông: - Thế còn ngày kia?

Vladimira: - Cũng có thể.

Extragông: - Và tiếp sau đó?

Vladimira: - Có nghĩa là...

Extragông: - Cho tới khi nào ông ta đến chứ gì.

Vladimira: - Cậu thật tàn nhẫn.

Extragông: - Hôm qua chúng ta cũng đã đến đây rồi.

Vladimira: - Ồ không, điều ấy thì cậu lầm rồi.

Extragông: - Hôm qua chúng mình làm gì nhỉ.

Vladimira: - Hôm qua chúng mình làm gì á?

Extragông: - Ừ.

Vladimira: - Tớ nghĩ... (*Nối câu*) để khỏi hoài nghi, cứ cho là cậu đúng hơn đi.

Extragông: - Theo tớ, chúng mình đã đến đây.

Vladimira: (*Nhìn xung quanh*) - Địa điểm này có vẻ quen với cậu à?

Extragông: - Tớ không nói thế.

Vladimira: - Vậy thì sao?

Extragông: - Điều đó cũng không cản trở gì.

Vladimira: - Nhưng dù sao thì... gốc cây này (*Quay về phía khán giả*) cái cánh đồng than bùn này.

Extragông: - Cậu có chắc là chiều nay không?

Vladimira: - Làm sao?

Extragông: - Là chúng mình phải chờ?

Vladimira: - Ông ấy đã nói là ngày thứ bảy. (*Một lát*). Hình như thế.

Extragông: - Sau công việc.

Vladimira: - Lẽ ra tớ phải ghi lại. (*Lục tìm trong các túi, đầy những thứ bẩn thỉu*).

Extragông: - Nhưng là thứ bảy nào? Hôm nay có là thứ bảy không? Thế không phải là chủ nhật à? hoặc thứ hai? hoặc thứ sáu?

Vladimira: (*Hốt hoảng nhìn quanh, cứ như ngày tháng được ghi trên phong cảnh*) - Không có lý.

Extragông: - Hoặc thứ năm chẳng.

Vladimira: - Vậy làm thế nào?

Extragông: - Giả thử chiều qua ông ấy vướng bận vì một việc vớ vẩn nào đó, cậu nghĩ chiều nay ông ấy sẽ không đến.

Vladimira: - Nhưng cậu nói chúng mình đã đến đây chiều qua cơ mà.

Extragông: - Tớ có thể nhớ lầm. (*Một lát*). Chúng mình nín lặng một lát, cậu có đồng ý không?

Vladimira: (*Yếu ớt*) - Tớ cũng muốn thế.

Extragông ngồi xuống. Vladimira đo bước quanh sân khấu, bồn chồn, chốc chốc dừng lại, dõi nhìn chân trời. Extragông thiêu thiêu ngủ. Vladimira dừng lại trước mặt Extragông) Gôgô... (ngừng lặng) Gôgô!

Extragông giật mình tỉnh dậy.

Extragông: (*Trở lại với tất cả sự khùng khiếp của hoàn cảnh*) - Tớ đã ngủ. (*Trách móc*). Tại sao cậu không bao giờ để tớ ngủ

hở?

Vladimira: - Tôi cảm thấy cô đơn.

Extragông: - Tôi đã làm một giấc mơ.

Vladimira: - Đừng có kể!

Extragông: - Tôi đã mơ thấy...

Vladimira: - Đừng kể!

Extragông: (*Chỉ về hướng vũ trụ*) - Cậu chỉ cần cái này thôi à? (*Ngừng lặng*). Cậu không tử tế, Đi đi ạ. Thế cậu muốn cho tôi kể những cơn ác mộng riêng của tôi cho ai nào, nếu không phải là cậu?

Vladimira: - Thì cứ giữ nó làm của riêng. Cậu biết rõ là tôi không chịu đựng nổi cái đó.

Extragông: (*Lạnh nhạt*) - Có những lúc tôi tự hỏi, liệu chúng mình chia tay nhau có tốt hơn không.

Vladimira: - Cậu sẽ chẳng đi xa được đâu.

Extragông: - Điều đó, quả thực, là một điều bất lợi (*một lát*). Có phải không, Đi đi, rằng đó là một điều bất lợi? Xét vì vẻ đẹp của con đường (*một lát*). Vì lòng tốt của những lữ khách. (*Một lát. Dịu dàng*). Có phải không, Đi đi?

Vladimira: - Yêu cầu yên tĩnh.

Extragông: (*Với sự khoái trá*) - Yên tĩnh... yên tĩnh... (*Một cách mơ màng*). Người Anh nói en tĩnh. Đó là những người en tĩnh (*một lát*). Cậu có biết chuyện người Anh đi chơi nhà thổ không?

Vladimìa: - Có.

Extragông: - Kể cho tớ đi.

Vladimìa: - Thôi.

Extragông: - Một người Anh say rượu mò đến nhà thổ chơi. Mụ chủ hỏi y thích gái tóc hoe, tóc nâu hay tóc hung. Cậu kể tiếp đi.

Vladimìa: - Thôi!

Vladimìa bỏ ra Etxtragông đứng dậy và đi theo tới mép sân khấu. Điều bộ của Etxtragông tương tự như của một võ sĩ quyền anh nỗ lực níu y lại cho khán giả. Vladimìa quay trở lại, đi qua mặt Etxtragông, ngang qua sân khấu mắt nhìn xuống. Etxtragông tiến vài bước tới bên cạnh, dừng lại.

Extragông: (*Vẻ diu dàng*) - Cậu muốn nói với mình? (*Vladimìa không trả lời. Etxtragông tiến thêm một bước*). Cậu có điều gì cần nói với mình? (*Ngừng lặng. Thêm một bước nữa*). Nói đi, Đi đi...

Vladimìa: (*Không quay lại*) - Tớ chẳng có gì để nói với cậu cả.

Extragông: (*Bước tới phía trước*) - Cậu giận à? (*Ngừng lặng, bước lên phía trước*). Xin lỗi vậy! (*Ngừng lặng, tiến lên phía trước chạm vào vai Vladimìa*). Kia! Đi đi. (*Ngừng lặng*). Chìa tay ra! (*Vladimìa quay lại*). Ôm mình đi! (*Vladimìa cứng người lại*). Để yên nào. (*Vladimìa mềm người ra. Chúng ôm nhau. Etxtragông lùi lại*). Người cậu sặc mùi tỏi!

Vladimira: - Vì thân mà! (*Ngừng lặng. Extragông nhìn gốc cây chăm chú*). Bây giờ chúng mình làm gì nhỉ?

Extragông: - Chúng mình chờ đợi.

Vladimira: - Ừ, nhưng trong lúc chờ đợi.

Extragông: - Hay chúng mình tự treo cổ?

Vladimira: - Đó cũng là một biện pháp để kết liễu(1)

Extragông: (*Rủ rê*) - Chúng mình kết liễu chứ?

Vladimira: - Với tất cả những gì sẽ tiếp diễn. Nơi đây có những dây khoai ma mọc. Vì thế chúng kêu gào khi người ta nhổ chúng lên. Cậu không biết điều đó à?

Extragông: - Chúng mình tự treo ngay thôi.

Vladimira: - Vào một cành cây à? (*Lại gần gốc cây nhìn*). Tôi không tin tưởng.

Extragông: - Chúng mình vẫn có thể thử xem.

Vladimira: - Cậu thử đi.

Extragông: - Sau cậu.

Vladimira: - Ồ không, cậu trước đã.

Extragông: - Tại sao?

Vladimira: - Cậu nhẹ cân hơn tớ.

Extragông: - Chính thế.

Vladimira: - Tớ không hiểu.

Extragông : - Thì hãy suy nghĩ một tí, ô hay.

Vladimira suy nghĩ.

Vladimira: *(Cuối cùng)* - Tớ vẫn không hiểu.

Extragông: - Tớ sẽ giải thích cho cậu *(suy nghĩ)*. Cành cây... cành cây... *(tức giận)*. Thì cậu phải cố mà hiểu chứ!

Vladimira: - Nhưng tớ chỉ còn biết tin vào cậu.

Extragông: *(Với sự cố gắng)* - Gôgô nhẹ cân - cành không gãy - Gôgô chết. Điđi nặng - cành gãy - Điđi trơ trọi. *(Một lát)* còn như... *(gã tìm lời diễn đạt đúng)*.

Vladimira: - Tớ chẳng nghĩ tới điều đó.

Extragông: *(Đã tìm thấy)* - Kẻ đã làm được việc đại sự thì kể gì việc nhỏ nhoi.

Vladimira: - Nhưng tớ có thật nặng hơn cậu không?

Extragông: - Chính cậu đã nói thế. Còn tớ, tớ chẳng biết. Trong hai người chỉ có một kẻ gặp may. Hoặc gần như thế.

Vladimira: - Nếu vậy, phải làm gì?

Extragông: - Chúng mình đừng làm gì cả. Thế là khôn ngoan hơn.

Vladimira: - Chúng mình đợi xem ông ta sẽ nói gì.

Extragông: - Ai?

Vladimira: - Ông Gôđô.

Extragông: - Đúng.

Vladimira: - Hãy đợi cho tới khi nào được xác định đã.

Extragông: - Vả lại, phải nắm chắc thời cơ thuận lợi, có lẽ là hơn.

Vladimira: - Tôi rất muốn biết ông ta sẽ nói gì với chúng mình. Như thế cũng chẳng mất gì cả.

Extragông: - Thực ra chúng mình đã thỉnh cầu ông ta điều gì nhỉ?

Vladimira: - Cậu không có mặt ở đó à?

Extragông: - Tôi không chú ý.

Vladimira: - Thế à... Cũng chẳng có gì rõ ràng.

Extragông: - Một loại kinh cầu nguyện.

Vladimira: - Đúng.

Extragông: - Một lời thỉnh cầu mơ hồ.

Vladimira: - Nếu cậu muốn cho là như vậy.

Extragông: - Và ông ta trả lời ra sao?

Vladimira: - Rằng ông ta sẽ xem xét.

Extragông: - Rằng ông ta không thể hứa hẹn gì.

Vladimira: - Rằng ông ta còn phải cân nhắc.

Extragông: - Suy nghĩ chín chắn.

Vladimira: - Tham vấn ý kiến gia đình ông ta.

Extragông: - Các bạn bè ông ta.

Extragông: - Những người trao đổi thư từ với ông ta.

Vladimira: - Các sổ sách của ông ta.

Extragông: - Tài khoản ngân hàng của ông ta.

Vladimira: - Trước khi bày tỏ ý kiến.

Extragông: - Cũng là lẽ bình thường.

Vladimira: - Có đúng không?

Extragông: - Hình như thế.

Vladimira: - Mình cũng nghĩ thế.

Nghĩ.

Extragông: (*Lo lắng*) - Còn chúng mình?

Vladimira: - Gì cơ?

Extragông: - Tớ nói, còn chúng mình thì sao?

Vladimira: - Tớ không hiểu.

Extragông: - Vai trò của chúng mình trong việc này là gì?

Vladimira: - Vai trò của chúng mình ấy à?

Extragông: - Hãy nhấn nạy.

Vladimira: - Vai trò của chúng mình ư? Vai trò của kẻ cầu xin.

Extragông: - Đến nỗi thế cơ à?

Vladimira: - Ngài muốn phải có những đòi hỏi.

Extragông: - Còn chúng mình thì không còn có quyền gì?

Vladimira cười rồi bỗng ngừng bật như lúc trước. Tiếp tục, chỉ thiếu nụ cười mỉm.

Vladimira: - Cậu làm tớ phì cười, nếu tớ được phép.

Extragông: - Chúng mình đã để mất hết mọi quyền à?

Vladimira: *(Với sự minh bạch)* - Chúng mình đã bán tổng bán tháo đi thì có.

Ngừng lặng. Chúng ngồi yên, tay lủng lẳng, đầu gục xuống ngực, tì lên đầu gối.

Vladimira: *(Giơ tay)* - Nghe kìa!

Chúng lắng nghe, sống lại một cách lơ bịch.

Extragông: - Tớ chẳng nghe thấy gì cả.

Vladimira: - Suyt! *(Chúng lắng nghe. Extragông mất thăng bằng, suýt ngã. Hấn bám vào tay Vladimira cũng đang lơ đảo. Chúng lắng nghe tùm lại bên nhau, cùng nhìn vào mắt nhau). Tớ cũng không.*

Thở dài nhẹ nhõm. Thư giãn. Chúng rời nhau ra.

Extragông: - Cậu làm tớ sợ quá.

Vladimira: - Tớ cứ ngỡ là hấn.

Extragông: - Ai cơ?

Vladimira: - GôĐô.

Extragông: - Đâu nào! Gió trong bụi lau.

Vladimira: - Tớ thề có nghe thấy tiếng hét mà.

Extragông: - Nhưng vì sao hấn lại hét?

Vladimira: - Thúc ngựa.

Ngừng lặng.

Extragông: - Đi thôi.

Vladimira: - Nhưng đi đâu? (*Một lát*) lẽ ra đêm nay chúng mình được ngủ tại nhà ông ta, ấm, khô ráo, bụng no, trên rơm. Thế cũng bỏ công chờ đợi. Có phải không?

Extragông: - Không phải suốt cả đêm.

Vladimira: - Trời vẫn còn sáng.

Ngừng lặng.

Extragông: - Tớ đói rồi.

Vladimira: - Cậu có muốn gặm một củ cà rốt không?

Extragông: - Chẳng còn gì khác à?

Vladimira: - Thế còn vài ba củ cải.

Extragông: - Cho tớ một củ cà rốt.

(Vladimira lục tìm trong túi, rút ra một củ cải và đưa cho Extragông). Cảm ơn (hắn cắn. Phán nàn). Củ cải đấy chứ.

Vladimira: - Chết, xin lỗi! Tớ thề còn một củ cà rốt mà. *(Hắn lại lục tìm trong túi, chỉ thấy toàn củ cải).* Rặt củ cải thôi. *(Hắn lại lục).* Có lẽ cậu đã chén củ cuối cùng rồi. *(Hắn tìm).* Đợi tí, đây rồi. *(Cuối cùng hắn rút ra một củ cà rốt và đưa cho Extragông).* Đây, ông bạn thân mến ạ. *(Extragông chùi vào ống tay áo và gặm).* Trả lại tớ củ cải đây. *(Đưa trả).* Gặm từ từ thôi. Hết sạch rồi đấy.

Extragông: *(Vẫn nhai)* - Tớ đã hỏi cậu một câu.

Vladimira: - Ờ.

Extragông: - Thế cậu đã trả lời chưa nhỉ?

Vladimira: - Có ngon không, củ cà rốt của cậu ấy?

Extragông: - Ngọt.

Vladimira: - Càng tốt, càng tốt. *(Một lát).* Cậu muốn biết điều gì ấy nhỉ?

Extragông: - Tớ đểch nhớ nữa. *(Hắn nhai).* Chỉ tại cái này. *(Hắn nhìn củ cà rốt một cách tán thưởng, dùng ngón tay xoay qua xoay lại trong không khí).* Ngon tuyệt, củ cà rốt của cậu. *(Hắn nhắm mắt cái đầu một cách tư lự).* Đợi chút, tớ nhớ ra rồi. *(Hắn ngoạm một miếng).*

Vladimira: - Thế nào?

Extragông: (*Miệng đầy, một cách lơ đãng*) - Chúng mình chưa gấn bó?

Vladimira: - Tớ chẳng hiểu gì cả.

Extragông: (*Nhai, nuốt*) - Tớ hỏi, chúng mình có gấn bó không?

Vladimira: - Gấn bó?

Vladimira: - Thế nào, gấn bó?

Extragông: - Cả chân và quả đấm.

Vladimira: - Nhưng với ai? Do ai?

Extragông: - Với cái lão của cậu ấy.

Vladimira: - Với Gôđô ấy à? Gấn bó với Gôđô? ý nghĩ lạ lùng thế? Không bao giờ (*một lát*). Chưa. (*Hắn không có sự mạch lạc*).

Extragông: - Lão ta tên là Gôđô?

Vladimira: - Tớ cho là thế.

Extragông: - Hay thật! (*Hắn giờ cái cuống cà rốt còn sót lên và xoay xoay trước mắt*). Rõ lạ, càng ăn càng thấy dở.

Vladimira: - Với tớ thì ngược lại.

Extragông: - Nghĩa là thế nào?

Vladimira: - Tôi làm quen với khẩu vị dần dần.

Extragông: (*Sau một hồi suy nghĩ*) - Như thế, là ngược lại à?

Vladimira: - Do vấn đề khí chất.

Extragông: - Tính cách.

Vladimira: - Chẳng biết làm thế nào cả.

Extragông: - Chúng mình đã giãy giụa một cách vô ích.

Vladimira: - Trước thế nào sau vẫn thế.

Extragông: - Chúng mình đã luẩn quẩn một cách vô vọng.

Vladimira: - Bản chất vẫn không thay đổi.

Extragông: - Chẳng làm gì được. (*Hắn đưa mẩu cà rốt thừa cho Vladimira*). Cậu có muốn sức nốt không?

Một tiếng hét khủng khiếp vang lên, rất gần. Etxtragông buông mẩu cà rốt. Chúng dừng lại, vội lao về phía hậu trường. Etxtragông dừng lại giữa chừng, quay ngoắt lại, nhặt mẩu cà rốt nhét vào túi, lao về phía Vladimira đang đợi hắn, lại dừng lại quay trở lui, nhặt giày, rồi chạy đến với Vladimira. Chúng ôm nhau, gục đầu vào vai nhau như để tránh sự đe dọa, chúng chờ đợi. Pôđô và Lucky vào. Pôđô điều khiển Lucky bằng một sợi thừng quấn quanh cổ, thoát đầu người ta chỉ thấy Lucky với sợi dây thừng, khá dài để khi Lucky tới giữa sân khấu Pôđô mới rời khỏi hậu trường. Lucky đeo một chiếc vali nặng, một chiếc ghế gấp, một

thúng đựng lương thực và một chiếc áo bành tô (trên tay); Pôđô cầm roi.

Pôđô: *(Từ hậu trường) - Nhanh lên! (Tiếng roi quất, Pôđô xuất hiện. Chúng đi quanh sân khấu. Lucky đi qua mặt Etxtragông và Vladimia, dừng lại. Dây thừng căng ra. Pôđô giật mạnh trở lại). Trở lui! (Có tiếng ngựa. Đó là Lucky đổ xuống dưới tất cả gánh nặng. Etxtragông và Vladimia nhìn, lưỡng lự giữa ý định chạy tới giúp và sự sợ hãi can thiệp vào một việc không liên quan. Vladimia tiến một bước về phía Lucky, Etxtragông túm áo nín lại).*

Vladimia: - Buông tở ra nào!

Extragông: - Đứng yên.

Pôđô: - Cẩn thận! Hẩn rất dữ tợn. *(Etxtragông và Vladimia nhìn Pôđô)* Với những người lạ.

Extragông: *(Nói nhỏ)* - Ông ấy đấy à?

Vladimia: - Ai cơ?

Extragông: - Ô hay...

Vladimia: - Gôđô ấy à?

Extragông: - Đúng.

Pôđô: - Ta tự giới thiệu: Pôđô.

Vladimia: - Không phải.

Extragông: - Ông ta nói Gôđô.

Vladimìa: - Không phải đâu.

Extragông: (*Với Pôđô*) - Ngài không phải là Gôđô, thưa ngài?

Pôđô: (*Bằng một giọng khùng khiếp*) - Ta là Pôđô! (*Ngừng lặng*). Cái tên đó không gọi cho các người điều gì à? (*Ngừng lặng*). Ta hỏi, cái tên đó không gọi cho các người điều gì à?

Vladimìa và Etxtragông đưa mắt nhìn nhau.

Extragông: (*Làm ra vẻ tìm kiếm*) - Bôđô... Bôđô...

Vladimìa: (*Cũng làm theo*) - Pôđô...

Pôđô: - PPPôđô.

Extragông: - À! Pôđô... đúng rồi... Pôđô.

Vladimìa: - Là Pôđô hay Bôđô?

Extragông: - Pôđô... không, tớ không nhớ ra.

Vladimìa: (*Dung hoà*) - Tớ có quen một họ Gôđô. Bà mẹ làm nghề thêu thùa.

Pôđô tiến lên, doạ dẫm.

Extragông: (*Vội vàng*) - Chúng tôi không phải dân ở đây, thưa ngài.

Pôđô: (*Dừng lại*) - Nhưng chúng mày cũng là loài người (Đeo mục kính vào). Cứ theo ta nhìn (*Tháo mục kính ra*) Cũng là đồng loại với ta. (*Phá lên một tràng cười dữ dội*). Đồng loại với Pôđô! Cùng nguồn gốc thiêng liêng!

Vladimira: - Có nghĩa là...

Pôđô: (*Sắc bén*) - Ai là Gôđô?

Extragông: - Gôđô?

Pôđô: - Chúng mày đã nhầm ta là Gôđô.

Vladimira: - Dạ không, thưa ngài, không hề, thưa ngài.

Pôđô: - Vậy nó là ai?

Vladimira: - Dạ dạ, đó là một... một người quen biết ạ.

Extragông: - Ồ không, ô hay, chúng tôi cũng chỉ mới quen.

Vladimira: - Tất nhiên... Chúng tôi cũng không biết rõ lắm... nhưng dù sao...

Extragông: - Về phần tôi, tôi sẽ chẳng nhận ra ông ấy.

Pôđô: - Chúng mày đã lầm ta là hắn.

Extragông: - Có nghĩa là... bóng tối... nỗi mệt nhọc... sự yếu đuối... cảnh chờ đợi... thú thật... tôi đã tin... trong chốc lát...

Vladimira: - Xin ngài đừng nghe hấn ta, thưa ngài, đừng nghe hấn!

Pôđô: - Chờ đợi? Chúng mày đã đợi hấn à?

Vladimira: - Có nghĩa là...

Pôđô: - Tại đây? Trên lãnh thổ của ta?

Vladimira: - Chúng tôi không có dụng ý xấu.

Extragông: - Chỉ với ý định tốt thôi ạ.

Pôđô: - Con đường là thuộc tất cả mọi người.

Vladimira: - Dạ chúng tôi cũng nghĩ thế.

Pôđô: - Đó là nỗi nhục, nhưng nó là thế đấy.

Extragông: - Chúng tôi chẳng biết làm thế nào.

Pôđô: *(Bằng một cử chỉ thoáng đạt)* - Không nói chuyện ấy nữa. *(Kéo sợi dây thừng)*. Đứng dậy *(một lát)*. Cứ mỗi lần nó ngã xuống là nó lại ngủ thiếp đi. *(Kéo thừng)* đứng dậy, đồ chó chết! *(Tiếng Lacky ngồi dậy, thu dọn hành lý. Pôđô kéo thừng)*. Trở lui! *(Lacky đi lùi ra sân khấu)*. Dừng lại! *(Lacky dừng)*. Quay lại! *(Lacky quay lại. Với Extragông và Vladimira một cách nhã nhặn)*. Hỡi các bạn! Tôi sung sướng vì đã gặp lại các bạn *(thấy chúng có vẻ hoài nghi)*. Ô vâng, sung sướng một cách thành thật. *(Kéo dây)*. Gần hơn! *(Lacky tiến)*. Dừng lại! *(Lacky dừng. Với Vladimira và Extragông)*. Các bạn có thấy không, con đường sẽ dài ra khi người ta đi một mình trong vòng... *(nhìn đồng hồ)*... trong vòng *(tính nhẩm)*... sáu tiếng đồng hồ, phải, đúng thế, sáu tiếng nối đuôi nhau, không hề gặp một bóng người *(với Lacky)*. Áo bành tô! *(Lacky đặt vali xuống, tiến lên, đưa bành tô, lùi lại, xách vali)*

lên). Cầm đây! (Đưa roi, Lucky tiến lên nhưng hai tay đều vướng, đành cúi nhận chiếc roi giữa hai hàm răng, rồi lùi. Pôđô bắt đầu khoác áo, dừng lại). Bành tô! (Lucky đặt mọi thứ xuống, tiến lên giúp Pôđô mặc áo, lùi lại, nhặt mọi thứ lên). Chỗn cùng trời này thật mát mẻ. (Gài xong khuy bành tô, cúi xuống ngắm nghía, đứng dậy). Roi! (Lucky tiến lên, cúi xuống, Pôđô giật roi ra khỏi miệng, Lucky lùi lại). Các bạn thấy chưa, ta không thể lâu dài thoát ra khỏi xã hội của những người đồng loại, (nhìn hai đồng loại) dù khi họ chỉ giống ta một cách không hoàn hảo. (Với Lucky). Ghế gấp! (Lucky lại đặt vali và thùng xuống, tiến lên, mở ghế gấp ra, đặt xuống đất, lùi lại, nhấc vali và thùng lên. Pôđô nhìn chiếc ghế gấp). Gần hơn! (Lucky lại đặt vali và thùng xuống, tiến lên, dịch chiếc ghế gần lại, lùi, nhấc vali và thùng lên. Pôđô ngồi xuống, ấn đầu roi vào ngực Lucky và đẩy). Lùi ra! (Lucky lùi). Nữa! (Lucky lùi thêm chút nữa). Dừng lại! (Lucky dừng lại. Với Etxtragông và Vladimira). Chính vì thế, xin phép các bạn, ta dừng lại thêm một lát nữa với các bạn, trước khi ta tiếp bước ngao du. (Với Lucky) Thùng! (Lucky tiến lên, đưa thùng, lùi lại). Không khí ngoài trời, đậm hâu đối (mở thùng lấy ra một miếng gà giò, một mẩu bánh mì và một chai rượu vang. Với Lucky). Thùng! (Lucky tiến lên, lấy thùng, lùi lại, đứng im). Xa tí nữa! (Lucky lùi). Đẩy! (Lucky dừng lại). Nó hơi lắm. (Tu một hơi rượu). Chúc sức khỏe mọi người! (Đặt chai xuống và ăn).

Ngừng lặng. Etxtragông và Vladimira mạnh bạo dần, đi vòng quanh Lucky nhìn ngắm rất tỉ mỉ. Pôđô cắn thịt gà một cách ngẫu nhiên, vớt xương sau khi đã mút kỹ. Lucky dần dần oằn xuống, cho tới lúc vali chạm đất, vội đứng thẳng lên, rồi lại oằn xuống. Tiết tấu của người ngủ đứng...

Extragông: - Có chuyện gì?

Vladimira: - Hẳn ta có vẻ mệt.

Extragông: - Tại sao hẳn không thả hành lý xuống?

Vladimira: - Tớ biết à? (Họ tiến lại gần hơn) cẩn thận đấy!

Extragông: - Ta thử nói với hẳn nhá?

Vladimira: - Cậu nhìn xem này!

Extragông: - Làm sao?

Vladimira: (*Chỉ*) - Cái cổ.

Extragông: (*Nhìn cổ Lucky*) - Tớ chẳng thấy gì cả.

Vladimira: - Cậu lại chỗ này.

Extragông chuyển sang chỗ Vladimira.

Extragông: - Quả thực.

Vladimira: - Trơ cả thịt ra.

Extragông: - Do dây thừng.

Vladimira: - Cọ xát quá nhiều.

Extragông: - Cậu còn muốn gì?

Vladimira: - Do cái nút buộc.

Extragông: - Thật tai hại.

Họ tiếp tục quan sát, dừng lại ở khuôn mặt.

Vladimira: - Trông không đến nỗi nào.

Extragông: (*Nhún vai, bữu môi*) - Cậu thấy thế à?

Vladimìa: - Có một chút uỷ mị.

Extragông: - Hắn chảy nước dãi ra.

Vladimìa: - Gắng quá sức.

Extragông: - Hắn sùi bọt mép.

Vladimìa: - Có lẽ là một thằng ngốc.

Extragông: - Một gã đàn độn.

Vladimìa: (*Nghển cổ lên*) - Một tên bị bấuu giáp.

Extragông: (*Cũng làm thế*) - Không chắc thế.

Vladimìa: - Hắn thở hỗn hển.

Extragông: - Đó là chuyện thường.

Vladimìa: - Và đôi mắt hắn kìa!

Extragông: - Chúng bị làm sao?

Vladimìa: - Chúng lồi ra.

Extragông: - Theo tớ, hắn đang mệt lử.

Vladimira: - Không hẳn thế. *(Một lát)* thử hỏi hẳn một câu xem.

Extragông: - Cậu nghĩ thế à?

Vladimira: - Thì mất gì nào?

Extragông: *(Rụt rè)* - Thưa ông...

Vladimira: - To hơn chút nữa.

Extragông: *(To hơn)* - Thưa ông...

Pôđô: - Mặc xác hẳn. *(Chúng quay về phía Pôđô, y đã ăn xong, chùi miệng bằng mu bàn tay).* Các người không thấy hẳn đang muốn nghỉ ngơi à? *(Lấy tẩu thuốc ra, nhồi thuốc vào. Etxtragông để ý những mẫu xương gà ở dưới đất, nhìn một cách thèm thuồng. Pôđô quẹt diêm châm thuốc).* Thúng! *(Lucky không động đây, Pôđô nổi khùng ném diêm đi, rồi giật dây).* Thúng! *(Lucky suýt ngã, tỉnh lại, tiến lên, nhét chai rượu vào thúng, quay về chỗ cũ, lấy lại tư thế. Etxtragông chăm chăm nhìn đồng xương, Pôđô quẹt một que diêm nữa và châm tẩu).* Các người muốn gì, đó không phải là việc của hẳn. *(Rít một hơi, đuổi căng ra).* Hà! Thoải mái hơn.

Extragông: *(Rụt rè)* - Thưa ngài...

Pôđô: - Cái gì, hờ chàng trai?

Extragông: - Dạ... ngài không xoi... dạ... ngài không cần... những mẫu xương này nữa... thưa ngài?

Vladimira: *(Bực tức)* - Cậu không thể nán đợi à?

Pôđô: - Không sao, không sao, cái đó rất tự nhiên. Ta có cần những mẫu xương không à? (*Lấy đầu cây roi chọc chọc những mẫu xương*). Không, riêng ta không cần nữa. (*Etextragông tiến lại gần đóng xương*). Nhưng mà... (*Etextragông dừng lại*). Nhưng về nguyên tắc, xương là thuộc về thằng khuôn vác. Vậy thì phải xin nó. (*Etextragông quay về phía Lucky, do dự*). Cứ hỏi nó đi, hỏi nó đi, đừng sợ, nó sẽ nói cho người rõ.

Etextragông đến bên Lucky, dừng lại trước mặt y.

Extragông: - Thưa bác... xin lỗi, thưa bác...

Lucky không phản ứng. Pôđô quát roi. Lucky ngẩng đầu lên.

Pôđô: - Người ta đang nói với mày, đồ con lợn. Trả lời đi. (*Với Etextragông*). Cứ tiếp đi.

Extragông: - Xin lỗi, thưa bác, những mẫu xương, bác có cần không?

Lucky nhìn Etextragông rất lâu.

Pôđô: (*Thích thú*) - Thưa bác! (*Lucky cúi đầu xuống*). Trả lời đi! Mày cần hay không cần? (*Lucky nín lặng. Với Etextragông*). Cho người đấy. (*Etextragông lao về những mẫu xương, vùn lại và bắt đầu gặm*). Kể cũng lạ kỳ thật. Đây là lần đầu tiên hấn chối từ một khúc xương. (*Nhìn Lucky lo lắng*). Ta hy vọng hấn không đùa ta để ốm đau. (*Rít thuốc*).

Vladimira: (*Bùng nổ*) - Thật là nhục nhã!

(Ngừng lặng. Etextragông, sừng sốt, ngừng gặm, nhìn Vladimira và Pôđô. Pôđô rất bình tĩnh. Vladimira càng ngày càng ngượng ngùng).

Pôđô: (*Với Vladimira*) - Có phải người định ám chỉ đến một cái gì đặc biệt không?

Vladimira: (*Kiên quyết và lúng túng*) - Đối đãi với một người (*chỉ Lucky*) như kiểu này... tôi thấy đó... một con người... không... đó là một điều nhục nhã!

Extragông: (*Không muốn thua kém*) - Một điều xỉ nhục! (*Tiếp tục gặm*).

Pôđô: - Các người thật nghiêm khắc. (*Với Vladimira*) người bao nhiêu tuổi, ta không xoi mói chứ? (*Ngừng lặng*). Sáu mươi?... bảy mươi?... (*Với Extragông*). Hẳn bao nhiêu tuổi?

Extragông: - Ngài hỏi hẳn ấy.

Pôđô: - Ta hơi tò mò. (*Y đập tẩu vào cây roi để dốc tàn ra, đứng dậy*). Ta từ biệt các người. Cảm ơn vì đã tiếp chuyện ta. (*Suy nghĩ*) trù phi ta không rít thêm một tẩu nữa. Các người nghĩ sao? (*Chúng không nói gì*). Ô, ta chỉ là một người nghiện nhẹ, một người nghiện rất nhẹ, ta không có thói quen rít hai cồi liên tục theo nhau, cái đó (*Đặt tay lên trái tim*) làm tim ta đập mạnh. (*Một lát*) đó là nicôtin, người ta sẽ hấp thụ, dù cho có cẩn thận (*thở dài*). Nhưng biết làm thế nào. (*Ngừng lặng*) Nhưng có lẽ các người không phải là những tay nghiện. Có nghiện không? Không chứ? Suy cho cùng, đó cũng là một điều không quan trọng. (*Ngừng lặng*) Nhưng bây giờ làm thế nào để ngồi nán lại cho tự nhiên được, một khi ta đã đứng lên? Không có vẻ - nói thế nào - có vẻ yếu đi (*Với Vladimira*). Người nói gì? (*Ngừng lặng*) Có phải các người không nói gì chứ (*Ngừng lặng*) Cũng không quan trọng. Nào... (*Y suy nghĩ*).

Extragông: -Ồ! Dễ chịu hơn. (*Vứt xương đi*).

Vladimira: - Ta đi thôi.

Extragông: - Đã đi rồi à?

Pôđô: - Hãy khoan! (*Kéo sợi thừng*) Ghế gấp! (*Dùng roi chỉ. Lucky nhích ghế*) Nửa! Đẩy! (*Ý ngồi xuống. Lucky lùi lại, xách vali và thúng*) Ta lại yên vị trở lại. (*Y nhồi thuốc vào tẩu*).

Vladima: - Ta đi thôi.

Pôđô: - Hy vọng là không phải ta đuổi các người chứ? Hãy nán lại một lát, các người sẽ không phải hối tiếc về điều đó đâu.

Extragông: (*Đoán thấy sự bố thí*) – Chúng mình còn thời gian!

Pôđô: (*Đã châm lửa*) – Cối thứ hai bao giờ cũng kém hơn (*Bỏ tẩu thuốc ra khỏi miệng, nhìn tẩu ngắm nghía*). Là cối thứ nhất, ta muốn nói (*đưa tẩu lên miệng lại*). Tuy vậy cũng vẫn ngon.

Vladimia: - Tớ đi đây.

Pôđô: - Hẳn không chịu được sự có mặt của ta. Chắc hẳn vì ta ít nhân đạo, nhưng đó có phải là một lý do không? (*Với Vladimia*) Hãy suy nghĩ, trước khi phạm một điều đại dột. Cứ cho là người đi ngay bây giờ, trong lúc trời còn sáng, vì bất chấp tất cả, trời vẫn còn sáng (*cả ba nhìn lên bầu trời*). Được. Sẽ ra sao trong trường hợp - (*y rút tẩu ra khỏi miệng, ngắm nhìn*) - tắt rồi. (*y châm lửa lại*) trong trường hợp... trong trường hợp... sẽ ra sao trong trường hợp mà cuộc hẹn hò của các người với cái lão... Gôđê... Gôđê... Gôđin... (*ngừng lặng*)... tóm lại, các người cũng thấy ta muốn nói ai, người mà tương lai của các người phải lệ thuộc vào (*ngừng lặng*)... tóm lại, cái tương lai trực tiếp của các người.

Extragông: - Ông ta có lý.

Vladimira: - Làm sao mà ngài biết điều đó?

Pôđô: - Thế là hẳn lại nói với ta rồi. Kết cục là chúng ta lại quý mến nhau.

Extragông: - Vì sao hẳn không đặt đồng hành lý của nó xuống?

Pôđô: - Ta cũng thế, ta rất vui sướng gì gặp được hẳn. Ta càng gặp được nhiều người bao nhiêu thì ta càng vui sướng bấy nhiêu. Với sản vật của đấng Tạo Hoá, dù nhỏ bé, người ta cũng có thể học được một cái gì đó, tự phong phú thêm, người ta được thưởng thức niềm hạnh phúc của mình nhiều hơn. Các người cũng vậy (*nhìn chăm chú hết kẻ này tới kẻ nọ, để chúng biết rằng cả hai đang được nhằm ngắm*) các người cũng vậy, ai biết được, các người cũng sẽ mang đến cho ta một cái gì đó.

Extragông: - Vì sao hẳn ta không bỏ các hành lý xuống?

Vladimira: - Nhưng chính điều đó cũng làm ta ngạc nhiên.

Pôđô: (*Thích thú*) - Một câu hỏi? Ai? Câu hỏi gì? (*Ngừng lặng*). Lúc này các người run rẩy gọi ta bằng Ngài. Bây giờ các người lại đặt cho ta những câu hỏi. Thế là kết thúc không hay rồi.

Vladimira: (*Với Etxtragông*) - Tớ cho rằng hẳn đang nghe cậu đấy.

Extragông: (*Đã lại đi quanh Lucky*) - Cái gì?

Vladimira: - Bây giờ cậu có thể hỏi hẳn. Hẳn ta đã được báo động rồi.

Extragông: - Hỏi hẳn cái gì?

Vladimira: - Vì sao hấn không bỏ hành lý xuống.

Extragông: - Tớ đang tự hỏi tớ.

Vladimira: - Thì cứ hỏi hấn đi, ô hay.

Pôđô: *(Đã theo dõi sự trao đổi của chúng, chăm chú lo ngại, sợ câu hỏi lọt qua mắt)* - Các người đã hỏi ta, vì sao hấn không bỏ hành lý xuống, có phải thế không?

Vladimira: - Bẩm đúng.

Pôđô: *(Với Etxtragông)* - Người đồng ý không?

Extragông: *(Vẫn tiếp tục đi quanh Lacky)* - Hấn phì phò như một con chó biển ấy.

Pôđô: - Ta sẽ trả lời. *(Với Etxtragông)*. Nhưng hãy im lặng, ta yêu cầu, các người làm ta bực đấy.

Vladimira: - Lại đây.

Extragông: - Có chuyện gì?

Vladimira: - Ông ta sắp nói đấy.

Đứng lặng, dựa vào nhau, chúng chờ đợi.

Pôđô: - Tuyệt. Mọi người đã sẵn sàng đấy chứ? Mọi người nhìn ta đấy chứ? *(Nhìn Lacky, giật sợi dây thừng. Lacky ngẩng đầu lên)*. Hãy nhìn ta đây, đồ con lợn! *(Lacky nhìn y)*. Tuyệt.

(Nhét tẩu vào túi, rút ra một ống xịt thuốc và xịt vào họng, cất ống xịt vào túi, khạc đờm, nhổ, lại rút ống xịt và xịt, nhét bình xịt vào túi lại). Ta đã sẵn sàng. Mọi người nghe ta cả đấy chứ? (Nhìn Lucky, giật thừng). Tiến lên! (Lucky bước). Đứng đấy! (Lucky dừng lại). Mọi người đã sẵn sàng chưa? (Nhìn tất cả ba người, Lucky sau cùng, giật sợi dây thừng). Làm sao thế? (Lucky ngẩng đầu lên). Ta không thích nói giữa quãng không. Được! Nào! (Suy nghĩ).

Extragông: - Tớ đi đây.

Pôđô: - Đúng ra các người đã hỏi ta cái gì nhỉ?

Vladimira: - Vì sao hấn ta...

Pôđô: *(Tức giận)* - Đừng cắt lời ta! *(Một lát. Bình tĩnh hơn)*. Nếu chúng ta cùng nói một lúc thì sẽ không giải quyết được gì. *(Một lát)*. Ta đã nói cái gì nhỉ? *(Một lát. To hơn)*. Ta đã nói cái gì?

Vladimira làm điệu bộ một người vác nặng. Pôđô nhìn mà không hiểu.

Extragông: *(Mạnh, rõ)* - Hành lý! *(Chỉ Lucky)*. Vì sao? Cứ vác mãi *(làm người oằn lưng vác nặng, thở hổn hển)*. Không bao giờ bỏ xuống *(buông tay ra, đứng thẳng lên với sự nhẹ nhõm)*. Vì sao?

Pôđô: - Ta hiểu. Lẽ ra phải hỏi ta sớm hơn. Vì sao hấn ta không muốn thoải mái. Chúng ta hãy thử tìm hiểu rõ xem. Phải chăng vì hấn ta không có quyền như thế? Có chứ. Vậy là do hấn ta không muốn phải không? Theo lý là như thế. Vậy tại sao hấn không muốn? *(Một lát)* hỏi các người, ta sẽ nói cho các người rõ.

Vladimira: - Chú ý!

Pôđô: - Chính là để gây ấn tượng với ta, để ta giữ hấn lại.

Extragông: - Thế nào?

Pôđô: - Có lẽ là ta diễn đạt chưa rõ. Hấn muốn ta rủ lòng thương, để ta không muốn từ bỏ nó. à không, không phải hoàn toàn như thế.

Vladimìa: - Thế ngài muốn rũ khỏi hấn ta à?

Pôđô: - Hấn muốn níu lấy ta, nhưng hấn sẽ không níu được.

Vladimìa: - Ngài muốn rũ khỏi hấn ta?

Pôđô: - Hấn tưởng rằng thấy hấn là một phu khuân vác khỏe, ta sẽ bị cám dỗ mà thuê hấn từ nay về sau với sức vóc của hấn.

Extragông: - Thế ngài không định thuê nữa?

Pôđô: - Nhưng thực ra thì hấn ì ạch như một con lợn. Đó không phải là nghề của hấn.

Vladimìa: - Ngài muốn rũ khỏi hấn ta?

Pôđô: - Hấn tưởng rằng thấy hấn không biết mệt mỏi, ta sẽ ân hận vì sự quyết định của ta. Sự toan tính của hấn là khổn khổ như thế đấy. Cứ làm như ta thiếu những người bần cùng không bằng! (*Cả ba nhìn Lacky*) Atlax(1), con trai của Duypite! (*Ngừng lặng*). Thế đấy, ta nghĩ ta đã trả lời câu hỏi của các người rồi. Các người còn hỏi gì nữa không? (*Lại xịt thuốc*).

Vladimìa: - Ngài muốn rũ khỏi hấn ta?

Pôđô: - Nên lưu ý rằng, ta có thể ở vị thế của hấn và hấn lại ở vị thế của ta. Nếu sự tình cờ không chống lại điều đó. Mỗi người đều có một món nợ đời phải trả.

Vladimira: - Ngài muốn rũ khỏi hấn ta?

Pôđô: - Người nói gì?

Vladimira: - Ngài muốn rũ khỏi hấn ta?

Pôđô: - Quả như thế. Nhưng thay vì đuổi hấn, như ta có thể làm, ta muốn nói là, thay vì đơn giản tổng khứ hấn ra khỏi cửa, bằng những cú đá dít, ta mang nó theo, đó là lòng tốt của ta, tới chợ của Đấng Cứu Thế, mà ta tính có thể thu được chút lợi gì đó. Nói thực, xua đuổi những kẻ như thế này là không được. Tốt hơn là phải giết chúng đi.

Lucky khóc.

Extragông: - Hấn khóc.

Pôđô: - Những con chó già còn có phẩm giá hơn. (Đưa chiếc khăn tay cho Etxtragông). Hãy an ủi hấn đi, vì các người đã thương xót hấn. (Etxtragông lưỡng lự). Cảm lấy. (Etxtragông đỡ lấy). Hãy lau mắt cho nó. Như thế hấn đỡ cảm thấy bị ruồng bỏ.

Etxtragông vẫn cứ do dự.

Vladimira: - Đưa đây tờ sẽ lau, tờ ấy.

Etxtragông không muốn đưa khăn. Những cử chỉ trẻ con giành giật.

Pôđô: - Nhanh tay lên. Kéo hấn sẽ không khóc nữa đâu. (Etxtragông lại gần Lucky và đứng theo tư thế lau mắt giúp. Lucky tương một cú đá vào chân Etxtragông. Etxtragông vội rút khăn tay, lùi ra sau, lặc lè đi vòng quanh sân khấu, rên rĩ vì đau

đón). Khăn tay! (*Lucky đặt vali và thúng xuống, nhặt khăn tay, tiến lên, đưa cho Pôđô, lùi lại xách vali và thúng lên*).

Extragông: - Đồ đều! Đồ bò cái! (*Vén ống quần lên*). Hấn đập tôi què rồi.

Pôđô: - Ta đã bảo các người là hấn không thích người lạ mà.

Vladimira: (*Với Etxtragông*) - Đưa tớ xem. (*Etxtragông chìa chân ra. Với Pôđô, đầy phần nộ*). Chảy máu rồi!

Pôđô: - Đó là một điềm lành.

Extragông: (*Giơ chân bị thương lên không*) - Tôi sẽ không đi được nữa!

Vladimira: (*Dịu dàng*) - Tớ sẽ công cậu (*một lát*). Trường hợp cần thiết.

Pôđô: - Hấn không khóc nữa. (*Với Etxtragông*). Người đã thay thế hấn, theo một cách nào đấy. (*Mơ màng*). Những giọt lệ của thế gian này là bất di bất dịch. Nếu kẻ này khóc, thì ở một nơi nào đó, kẻ khác sẽ ngừng. Với nụ cười cũng vậy. (*Cười*). Đừng thoá mạ thời đại của chúng ta, nó không đến nỗi khốn khổ hơn những thời đại trước đâu. (*Ngừng lặng*). Cũng đừng ca ngợi. (*Ngừng lặng*). Đừng bàn về nó. (*Ngừng lặng*). Quả thực là dân số có tăng lên.

Vladimira: - Thử đi xem.

Etxtragông đi lắc lè, dừng lại trước mặt Lucky và nhổ vào mặt, rồi đến ngồi ở chỗ y đã ngồi lúc mở màn.

Pôđô: - Các người có biết ai đã dạy ta tất cả những điều đẹp đẽ đó không? (*Một lát. Phóng ngón tay về phía Lucky*). Chính

hắn!

Vladimira: (*Nhìn lên trời*) - Đêm sẽ không bao giờ tới nữa à?

Pôđô: - Không có hắn thì ta sẽ chỉ mãi nghĩ suy và cảm thụ những điều thấp hèn, chỉ liên quan tới cái nghề nghiệp - không quan trọng, - của ta. Về kiểu diễn, sự duyên dáng, sự thực cao cả, ta tự biết là ta bất cập. Thế là ta phải kiếm một tên knúc.

Vladimira: (*Không nhìn được, ngừng hỏi trời*) - Một knúc.

Pôđô: - Cũng sắp tới sáu mươi năm qua... (*Tính nhẩm*)... phải, sắp sáu mươi năm (*đứng lên một cách kiêu hãnh*) người ta sẽ chẳng cho ta ngần ấy đâu, có phải không? (*Vladimira nhìn Lucky*). Bên cạnh hắn, ta có vẻ như một chàng trai, đúng không? (*Một lát. Với Lucky*). Mũ! (*Lucky bỏ thúng xuống, cởi mũ ra. Một mớ tóc dày, bạc trắng rủ xuống quanh mặt. Y cặp mũ vào nách và lại xách thúng lên*). Bây giờ, mọi người hãy nhìn! (*Pôđô bỏ mũ ra (1). Đầu y hoàn toàn hói. Y đội mũ lại*). Các người đã thấy chưa?

Vladimira: - Một knúc nghĩa là cái gì?

Pôđô: - Các người không ở vùng này. Nhưng các người có thuộc thế kỷ này không? Thuở xưa người ta có những tên hề. Ngày nay người ta có những tên knúc. Những ai có điều kiện nuôi.

Vladimira: - Và bây giờ ngài đuổi hắn? Một người tôi tớ già và trung thành như thế?

Extragông: - Đồ cú!

Pôđô ngày càng bị kích thích.

Vladimira: - Sau khi đã hút hết chất, ngài vứt bỏ hần như...
(*tìm lời*)... một cái vỏ chuối. Ngài hãy thừa nhận rằng...

Pôđô: (*Rên rỉ, hai tay ôm lấy đầu*) - Ta không thể... không thể chịu đựng được... điều hần ta làm... các người không thể biết... thật không thể biết... thật khủng khiếp... hần phải cắt đi... (*vung tay lên*)... ta điên mất (*khụy xuống, hai tay ôm đầu*)... ta không thể... không chịu được...

Ngừng lặng. Mọi người đều nhìn Pôđô.

Lucky rùng mình run rẩy.

Vladimira: - Ông ta không chịu được nữa.

Extragông: - Thật thảm hại.

Vladimira: - Ông ta phát điên mất.

Extragông: - Thật đáng ghét.

Vladimira: (*Với Lucky*) - Sao anh dám thế? Thật xấu hổ! Một ông chủ tốt như thế! Làm ông ta đau khổ thế à? Sau bao nhiêu năm! Có thực không!

Pôđô: (*Nức nở*) - Xưa kia... hần ta dễ thương... hần giúp đỡ ta... giải khuây cho ta... hần làm cho ta tốt hơn lên... còn bây giờ... hần giết ta...

Extragông: (*Với Vladimira*) - Có phải ông ta muốn thay hần không?

Vladimira: - Thế nào?

Extragông: - Tớ không hiểu là ông ta chỉ muốn thay thế hẳn, hay sau hẳn sẽ không thiết thuê ai nữa.

Vladimira: - Tớ không tin.

Extragông: - Thế nào?

Vladimira: - Tớ chẳng biết.

Extragông: - Phải hỏi ông ta xem.

Pôđô: *(Đã bình tâm hơn)* - Thưa các vị, ta không biết điều gì đã xảy đến với ta. Xin lỗi các vị, các vị hãy bỏ qua tất cả những điều đó. *(Ngày càng làm chủ bản thân hơn)*. Ta không nhớ rõ ta đã nói những gì, nhưng các vị có thể tin chắc là không có một từ nào là thực trong đó cả. *(Đứng dậy, dấm ngực)*. Ta có dáng vẻ của một người đã bị hành hạ không, ta ấy, hử các vị? *(Lục trong các túi)*. Ta đã dùng tẩu làm gì nhỉ?

Vladimira: - Một buổi chiều thú vị.

Extragông: - Không thể quên được.

Vladimira: - Và chưa kết thúc.

Extragông: - Phải nói là chưa.

Vladimira: - Nó mới chỉ bắt đầu.

Extragông: - Thật khủng khiếp.

Vladimira: - Tớ cứ ngỡ như là đang xem kịch.

Extragông: - Xem xiếc.

Vladimira: - Xem ca vũ nhạc.

Extragông: - Xem xiếc.

Pôđô: - Nhưng ta đã làm gì với cái tàu thạch thảo!

Extragông: - Ông ta thật kỳ cục! Ông ta đã đánh mất cái tàu
(*cười ầm ỹ*).

Vladimira: - Tớ sẽ quay lại. (*Đi về phía hậu trường*).

Extragông: - Cuối hành lang, bên trái.

Vladimira: - Giữ chỗ cho tớ. (*Ra hẳn*)

Pôđô: - Ta đã mất cái tàu Abdullah của ta! (1)

Extragông: (*Cười nôn ruột*) - Hẳn ta thật buồn cười!

Pôđô: (*Ngẩng đầu lên*) - Các người sẽ không thấy. (*Phát hiện ra Vladimira vắng mặt. Buồn tiếc*). Ôi! Anh ta đi rồi!... Không hề chào tạm biệt ta! Thật không lịch sự! Lẽ ra người phải giữ lại.

Extragông: - Nó đã tự giữ.

Pôđô: - Ôi! (*Một lát*). May quá.

Extragông: (*Đứng dậy*) - Ngài hãy lại đây.

Pôđô: - Để làm gì?

Extragông: - Rồi ngài sẽ biết.

Pôđô: - Người muốn ta đứng dậy à?

Extragông: - Ngài lại đây... lại đây... nhanh lên.

Pôđô đứng dậy và đi về phía Etxtragông.

Extragông: - Ngài thấy chưa!

Pôđô: - Ồi chà chà!

Extragông: - Xong rồi.

Vladimira trở ra, buồn rầu, xô Lucky, lấy chân hất tung cái ghế gấp, đi qua đi lại một cách bực bội.

Pôđô: - Anh ta không hài lòng à?

Extragông: - Cậu đã làm hỏng những cái tuyệt vời. Thật tai hại.

Vladimira dừng lại, đặt lại chiếc ghế gấp, tiếp tục đi qua đi lại, bình tĩnh hơn.

Pôđô: - Anh ta dịu bớt. (*Nhìn quanh*). Vả lại, tất cả đều dịu bớt, ta cảm thấy điều đó. Một nền hoà bình lớn đang rơi xuống. Hãy lắng nghe. (*Y giơ tay lên*). Thần Păng đang ngủ yên (1) .

Vladimira: (*Dừng lại*) - Chẳng lẽ đêm không bao giờ tới à?

Cả ba nhìn lên trời.

Pôđô: - Các người không định đi trước chứ?

Extragông: - Có nghĩa là... Ngài hiểu...

Pôđô: - Nhưng đó là chuyện bình thường, rất bình thường. Chính ta, ở vào địa vị các người, nếu ta có hẹn với một ông Gôđanh... Gôđê... Gôđô, tóm lại các người đã hiểu ta định nói gì, thì ta sẽ đợi cho trời tối mịt trước khi ta rời nơi đây. (*Nhìn chiếc ghế gấp*). Ta muốn ngồi lại, nhưng ta không biết phải làm thế nào.

Extragông: - Tôi có được phép giúp ngài không?

Pôđô: - Người đề nghị ta, có phải không?

Extragông: - Cái gì ạ?

Pôđô: - Có phải người đề nghị được giúp ta ngồi xuống?

Extragông: - Có tiện cho ngài không?

Pôđô: - Hình như thế.

Extragông: - Nào. Ngài ngồi lại đi, thưa ngài, tôi mời ngài.

Pôđô: - Không không, không cần. (*Một lát. Nói nhỏ*). Hãy nài nỉ một chút.

Extragông: - Nhưng thưa ngài, đừng đứng như thế, ngài sẽ bị nhiễm lạnh.

Pôđô: - Có thật không?

Extragông: - Kìa, dứt khoát là thế rồi.

Pôđô: - Chắc hẳn là người có lý (*ngồi xuống*). Cảm ơn, bạn thân mến.

Thế là ta lại yên vị. (*Etextragông cũng ngồi xuống. Pôđô xem đồng hồ*).

Đã đến lúc ta phải chia tay với các người, nếu ta không muốn bị chậm trễ.

Vladimira: - Thời gian đã đứng lại rồi.

Pôđô: (*Đưa đồng hồ lên tai nghe*) - Đừng tin như thế, thưa ông, đừng tin thế. (*Bỏ đồng hồ vào túi*). Muốn tin gì thì tin, nhưng đừng tin điều đó.

Extragông: (*Với Pôđô*) - Hôm nay hẳn nhìn mọi cái đều đen tối.

Pôđô: - Trừ bầu trời. (*Cười, hài lòng vì đã tìm một từ đắt*). Nhấn nài, rồi nó sẽ đến. Nhưng ta biết đó là cái gì, các người không phải người vùng này, các người chưa biết hoàng hôn ở vùng chúng ta đây là như thế nào. Các người có muốn ta nói không? (*Ngừng lặng. Etextragông và Vladimira lại lo quan sát, người này nhìn giấy, kẻ kia nhìn mũ. Chiếc mũ của Lacky rơi xuống mà y không biết*). Ta muốn làm các người vui lòng. (*Xìt thuốc*). Chú ý một chút, mời các người. (*Etextragông và Vladimira tiếp tục trò meo của chúng, Lacky ngủ chập chờn. Pôđô quất roi, nó chỉ kêu một tiếng nho nhỏ*). Cây roi, làm sao thế này (*Đứng dậy và quất mạnh hơn, cuối cùng đạt kết quả. Lacky giật mình. Giấy của Etextragông và mũ của Vladimira rơi tuột khỏi tay. Pôđô vút roi đi*). Nó chẳng còn có giá trị gì, cây roi này. (*Nhìn thính giả của mình*). Ta đã nói cái gì nhỉ?

Vladimira: - Đi thôi.

Extragông: - Nhưng ngài đừng đứng như thế, ngài sẽ bị nhiễm lạnh nặng đấy.

Pôđô: - Đúng thế. *(Lại ngồi xuống. Với Etxtragông)*. Người tên là gì?

Extragông: *(Vội trả lời ngay)* - Catuynlơ.

Pôđô: *(Không để ý nghe)* - À phải, đêm tối. *(Ngẩng đầu lên)*. Nhưng các người hãy chú ý một chút, bằng không, chúng ta sẽ chẳng đi tới đâu cả *(nhìn trời)*. Hãy nhìn xem. *(Tất cả nhìn trời, trừ Lucky lại tiếp tục thiu thiu. Pôđô thấy thế, giật dây thừng)*. Mà có muốn nhìn trời không, đồ con lợn! *(Lucky lật đầu ra sau)*. Được, đủ rồi. *(Họ cúi đầu xuống)*. Có gì là kỳ lạ? Với tư cách là trời? Nó nhợt nhạt và lấp lánh, như tất cả mọi bầu trời vào giờ này trong ngày. *(Một lát)*. Trong những thời tiết như thế này. *(Một lát)*. Khi đẹp trời. *(Giọng y vang như hát)*. Khoảng *(xem đồng hồ, giọng bình thường)* cách đây một giờ, *(giọng trở lại trữ tình)* sau khi đã tuôn xuống cho chúng ta từ... *(Ngập ngừng, giọng thấp)* cứ cho là từ mười giờ buổi sáng *(giọng cất cao)* những suối ánh sáng đỏ và trắng mạnh mẽ, nó bắt đầu mất dần vẻ rạng rỡ của nó, nó nhạt dần, cứ thế dần dần, dần dần cho tới khi *(tư thế rất kịch hai tay dang ra, rộng theo chiều ngang)* đập một cái! Thế là hết! Nó không chuyển động nữa! *(Ngừng lặng)*. Nhưng *(giơ một cánh tay cảnh cáo)* nhưng, sau tấm màn êm dịu và yên tĩnh *(ngước mắt lên trời, những người khác làm theo, trừ Lucky)* đêm phi nước đại *(giọng cổ rung lên)* và sẽ trở lại chụp lên chúng ta *(khiến các ngón tay kêu đôm đốp)*. Rụp! Như thế *(cảm hứng rời bỏ y)* vào lúc chúng ta ít chờ đợi nhất. *(Ngừng lặng. Giọng buồn tẻ)*. Cứ như thế nó trôi đi trên cái trái đất điểm đi này.

Ngừng lâu.

Extragông: - Chỉ do chúng mình đã được báo tin.

Vladimira: - Chúng mình có thể kiên nhẫn.

Extragông: - Chúng mình biết dựa vào cơ sở nào.

Vladimira: - Chỉ tổ thêm lo lắng.

Extragông: - Vậy chỉ còn biết đợi sao.

Vladimira: - Chúng mình đã quen thế rồi. (*Nhặt mũ, nhìn bên trong, lắc lắc, đội lên*).

Pôđô: - Các người thấy ta thế nào? (*Etextragông và Vladimira nhìn y, không hiểu*). Tốt? Trung bình? Tạm được? Tầm thường? Rất xấu?

Vladimira: (*Hiểu ý trước*) - Ôi, rất tốt, hoàn toàn tốt.

Pôđô: (*Với Etextragông*) - Còn người, thưa ngài?

Extragông: (*Giọng người Anh*) - Ôi rất tốt, rất rất rất tốt.

Pôđô: (*Với nhiệt tình*) - Cảm ơn, thưa các ông! (*Một lát*). Ta cần nhiều sự khích lệ. (*Suy nghĩ*). Ta hơi đuối sức lúc cuối. Các người không nhận thấy à?

Vladimira: - Ồ, có lẽ chỉ một chút xíu thôi.

Extragông: - Tôi tin là do cố ý.

Pôđô: - Đó là do trí nhớ của ta đã kém.

Ngừng lặng.

Extragông: - Trong lúc chờ đợi, chẳng có việc gì hết.

Pôđô: (*Sầu não*) - Các người chán ngán à?

Extragông: - Trái lại.

Pôđô: (*Với Vladimira*) - Còn người, thưa ông?

Vladimira: - Chán ngắt.

Ngừng lặng. Pôđô có một cuộc đấu tranh nội tâm.

Pôđô: - Thưa các ông, các ông đã... (*tìm lời*) xử sự thoả đáng với ta.

Extragông: - Ồ không!

Vladimira: - Sao ngài lại nghĩ thế?

Pôđô: - Chính thế, chính thế, các ông rất đúng mực. Đến nỗi ta phải tự hỏi mình... phải làm gì với những con người tử tế này, khi họ đang buồn chán?

Extragông: - Chỉ một đồng lu-i cũng sẽ được hoan nghênh.

Vladimira: - Chúng mình không phải là lũ ăn mày.

Pôđô: - Ta có thể làm gì được, đó là điều ta tự nhủ, để cho thời gian đỡ dài đối với họ? Ta đã cho họ những mẫu xương, ta

đã nói với họ điều này điều khác, ta đã giải thích cho họ về hoàng hôn, đó là một chuyện đã rõ. Và ta cho qua. Nhưng như thế đã đủ chưa, đó là điều dẫn vật ta, đã đủ chưa?

Extragông: - Chỉ cầm một trăm xu.

Vladimira: - Cậu im đi!

Extragông: - Vậy tớ đi đây!

Pôđô: - Thế đã đủ chưa? Tất nhiên. Nhưng ta là một người rộng rãi. Đó là bản tính của ta. Hôm nay. Mặc kệ ta. (*Giật dây thừng, Lucky nhìn y*). Vì ta sẽ đau khổ, điều đó là chắc chắn. (*Không nhòe dây, y cúi xuống nhặt cây roi*). Các người muốn cái gì hơn? Hẳn nhảy múa, hẳn hát, hẳn đọc, hẳn suy nghĩ, hẳn...

Extragông: - Ai?

Pôđô: - Ai nữa! Các người cũng biết suy nghĩ à, các người ấy?

Vladimira: - Hẳn suy nghĩ?

Pôđô: - Rất cừ. Nghĩ thành tiếng. Trước kia hẳn suy nghĩ rất hay, ta có thể nghe hẳn hàng giờ. Bây giờ... (*rùng mình*). Song, mặc kệ. Thế nào, các người có muốn hẳn ta suy nghĩ cho chúng ta một điều gì đấy không?

Extragông: - Tôi thích hẳn nhảy, có lẽ sẽ vui hơn.

Pôđô: - Không nhất định.

Extragông: - Có phải không Điđi, thế sẽ vui hơn.

Vladimira: - Tôi muốn nghe hấn suy nghĩ.

Extragông: - Hay hấn có thể nhảy múa trước, rồi sẽ suy nghĩ sau? Nếu đó không phải là đòi hỏi quá nhiều.

Vladimira: (*Với Pôđô*) - Có thể được không?

Pôđô: - À, tất nhiên, không có gì khó cả. Hơn nữa đó là trình tự bình thường. (*Thoáng cười*)

Vladimira: - Nếu vậy ngài bảo hấn nhảy đi.

Ngừng lặng.

Pôđô: (*Với Lucky*) - Mà có nghe thấy không?

Extragông: - Hấn không bao giờ từ chối chứ?

Pôđô: - Lát nữa ta sẽ giải thích cho các người. (*Với Lucky*). Nhảy đi, đồ ma lem!

Lucky bỏ vali và thùng xuống, tiến lên một chút về phía tiền đài, quay lại phía Pôđô. Extragông đứng dậy nhìn cho rõ hơn. Lucky nhảy. Hấn dừng lại.

Extragông: - Chỉ có thể thôi?

Pôđô: - Nữa!

Lucky nhắc lại những động tác cũ.

dừng lại.

Extragông: - Ô hay, đồ con lợn. (*Bắt chước các động tác của Lucky*). Tao cũng làm được như mày. (*Lại bắt chước, suýt ngã, ngồi xuống*). Chỉ cần một chút luyện tập.

Vladimira: - Hẳn ta mệt.

Pôđô: - Trước kia hẳn nhảy điệu pharăngđôn của xứ Prôvăngxơ, điệu vũ nữ xứ Ai Cập, điệu brănglơ, điệu gích, điệu phăngđănggô Tây Ban Nha và cả điệu múa thủy thủ nữa. Hẳn nhảy căng cơ. Bây giờ hẳn chỉ nhảy được thế. Các người có biết hẳn gọi điệu đó là gì không?

Extragông: - Cái chết của kẻ bung xung quèn.

Vladimira: - Ung thư của người già.

Pôđô: - Điệu múa lưới. Hẳn tự cho là bị vướng vít trong một tấm lưới.

Vladimira: (*Với sự uốn éo của nhà duy mỹ*) - Có một cái gì đấy...

Lucky định trở lại chỗ để hành lý.

Pôđô: (*Như với một con ngựa*) - Họ!

Lucky đứng im.

Extragông: - Hẳn không từ chối bao giờ?

Pôđô: - Ta sẽ giải thích cho các người. (*Lục trong túi*). Đợi một chút (*lục*). Quả bóp của ta đâu nhỉ? (*Lại lục tìm*). Thế là thế

nào! (*Ngẩng đầu ngo ngác. Với giọng thều thào*). Ta mất quả bóp
xịt thuốc rồi!

Extragông: (*Cũng với giọng thều thào*) - Lá phổi trái của ta
rất yếu. (*Húng hắng ho. Với giọng như sấm vang*). Nhưng lá phổi
phải thì cực kỳ tốt!

Pôđô: (*Giọng bình thường*) - Mặc kệ, ta không cần. Ta đã nói
gì nhỉ? (*Suy nghĩ*). Đợi một chút (*nghe ngại*). Nào! (*Ngẩng đầu
lên*). Hãy giúp ta!

Extragông: - Tôi đang tìm.

Vladimia: - Tôi nữa.

Pôđô: - Hãy khoan.

*Cả ba lần lượt bỏ mũ ra, đặt lên trán, tập trung tư tưởng, căng
thẳng.*

Ngừng lặng lâu.

Extragông: (*Đắc thắng*) - A ha.

Vladimia: - Hắn đã tìm thấy.

Pôđô: (*Sốt ruột*) - Thế nào?

Extragông: - Tại sao hắn không hạ hành lý xuống?

Vladimia: - Không phải!

Pôđô: - Người có chắc không?

Vladimira: - Ô hay, chính ngài đã nói với chúng tôi điều đó rồi.

Pôđô: - Ta đã nói với các người điều đó à?

Extragông: - Ông ta đã nói với chúng mình điều đó à?

Vladimira: - Vả lại, hắn ta đã hạ xuống rồi.

Extragông: (*Liếc nhìn Lucky*) - Đúng thật. Rồi sao nữa?

Vladimira: - Vì hắn ta đã hạ hành lý xuống rồi thì chúng mình đã không thể hỏi, vì sao hắn không hạ xuống.

Pôđô: - Rất chí lý!

Extragông: - Và tại sao hắn lại hạ hành lý xuống?

Pôđô: - Đúng thế.

Vladimira: - Để nhảy múa.

Extragông: - Đúng thật.

Ngừng lặng.

Extragông: (*Đứng dậy*) - Chẳng xảy ra chuyện gì cả, chẳng ai đến, cũng chẳng có ai đi, thật đáng sợ.

Vladimira: (*Với Pôđô*) - Ngài hãy bảo hấn ta suy nghĩ đi.

Pôđô: - Hãy đưa mũ cho hấn.

Vladimira: - Mũ của hấn ta?

Pôđô: - Hấn không thể suy nghĩ nếu không có mũ.

Vladimira: (*Với Etxtragông*) - Hãy đưa mũ cho hấn.

Etxtragông: - Tóc ấy à? Sau cú hấn đá tóc? Không bao giờ!

Vladimira: - Tóc sẽ đưa cho hấn vậy (*không nhúc nhích*).

Etxtragông: - Để hấn tự đi lấy.

Pôđô: - Đưa cho hấn ta thì tốt hơn.

Vladimira: - Tôi sẽ đưa cho hấn.

Y nhặt và đưa cho Lacky bằng đầu cánh tay. Lacky không động đây.

Pôđô: - Phải đội vào cho hấn.

Etxtragông: (*Với Pôđô*) - Ngài hãy bảo hấn tự đội lấy.

Pôđô: - Đội cho hấn thì tốt hơn.

Vladimira: - Tôi sẽ đội cho hấn.

Y cần thận đi quanh Lucky, nhẹ nhàng lại gần từ phía sau lưng, đội mũ lên đầu hắn, rồi vội lùi lại. Lucky không động đậy. Ngừng lặng.

Extragông: - Hắn còn đợi cái gì?

Pôđô: - Hãy tránh ra xa. (*Extragông và Vladimia tránh xa Lucky. Pôđô giật sợi dây thừng. Lucky nhìn y*). Suy nghĩ đi, đồ con lợn! (*Một lát, Lucky bắt đầu nhảy*). Dừng lại! (*Lucky dừng*). Tiến lên! (*Lucky đi về phía Pôđô*).Đứng đó! (*Lucky dừng lại*). Suy nghĩ đi! (*Một lát*)

Lucky: - Hơn nữa, đối với điều...

Pôđô: - Ngừng lại! (*Lucky nín lặng*). Lùi ra sau! (*Lucky lùi*). Đó. (*Lucky dừng lại*). Tắc! (*Lucky quay về phía khán giả*). Suy nghĩ đi!

Lucky: (*Một tràng đều đều*) - Xét về sự tồn tại như nó toát ra từ các công trình công khai mới đây của Poăngxông và Oatman của một Thiên chúa vị kỷ dù có bộ râu trắng dù vượt ra ngoài thời gian không gian từ đỉnh cao của sự lãnh đạm thiêng liêng của sự căm điếc thiêng liêng của người người rất thương xót chúng ta trừ một vài ngoại lệ người ta không biết vì sao nhưng nó sẽ xảy ra và đau khổ theo gương của nữ thánh Miranda với những ai đang ??? người ta không biết tại sao nhưng người ta có thời gian trong nỗi day dứt trong lửa lửa hoả thiêu chẳng gì cũng còn dai dẳng ít nhiều và ai có thể nghi ngờ cuối cùng sẽ đặt lửa lên xà như là đưa hoả ngục lên mây ngày nay còn thi thoảng rất xanh và yên tĩnh rất yên tĩnh một cái tỉnh nó tuy từng lúc không vì thế mà kém được hoan nghênh nhưng chúng ta chớ nên đi trước sự việc và hơn nữa đợi tiếp theo những tìm tòi dang dở nhưng tuy vậy đã được giải thưởng của Hàn lâm viện về phép đo người của Becnơ-ăng-Bretxơ của Tetxtu và Côna đã được xác lập không có thể sai lầm cái liên quan với những tính toán về con người tiếp theo những tìm tòi dang dở của Tetxtu và Côna đã được xác lập điều như sau như sau như là nhưng chúng ta chớ nên đi trước sự việc người ta không biết tại sao tiếp theo những công trình của Poăngxông và Uytman thì té

ra cũng rõ ràng đến mức vì những công việc vất vả của Phatốp và Benso đang dở dang dở người ta không biết vì sao của Tetxtu và Côna đang dở dang dở thì té ra rằng con người trái với quan niệm trái ngược rằng con người vẫn tắt tóm lại rằng con người vẫn tắt tóm lại dù những tiến bộ của chế độ ăn uống và phóng uế cận bã đang gây bớt đi và đồng thời song song người ta không biết vì sao mặc dầu sự phát triển của văn hoá vật lý của sự ứng dụng thể thao như là như là như là quần vợt đá bóng chạy đua và bằng chân và bằng xe đạp bơi lội phi ngựa đua bay quần vợt trượt băng và trên băng trên đường nhựa quần vợt hàng không các môn thể thao mùa đông mùa hè mùa thu mùa thu quần vợt trên bãi cỏ trên lãnh sam và trên bãi đất nện hàng không quần vợt bóng chày khúc côn cầu trên đất trên biển và trong không khí chất penixilin và những thể phẩm ôi nhắc lại vẫn tắt đồng thời song song làm bé lại người ta không biết tại sao dù quần vợt tôi nhắc lại hàng không bóng gôn từ tám đến mười tám lỗ quần vợt trên băng vẫn tắt người ta không hiểu sao ở vùng Xenơ Xenơ - ê - Oadơ Xenơ - ê - Macnơ Macnơ - ê - Oadơ như là đồng thời song song người ta không biết tại sao lại gây đi co lại tôi nhắc lại Oadơ Macnơ vẫn tắt mất thuốc lá theo đầu tẩu từ cái chết của Vonte theo tỉ lệ gần một trăm gam khoảng chừng trung bình gần con số tròn cân gian bị vạch trần ở Noócmăngđi người ta không biết tại sao vẫn tắt tóm lại không quan trọng sự việc đã rõ và xét về mặt khác còn nghiêm trọng hơn là nổi lên điều đó còn nghiêm trọng hơn là dưới ánh sáng ánh sáng của những kinh nghiệm đang tiến hành của Xtanhvêch và Pêtoman nó nổi lên điều còn nghiêm trọng hơn rằng nó nổi lên điều còn nghiêm trọng hơn dưới ánh sáng của những thí nghiệm đã bỏ đi của Xtanhvêch và Pêtoman rằng ở nông thôn ở trên núi và ở bờ biển và bờ những dòng và nước và lửa không khí vẫn như thế và trái đất như là không khí và trái đất vào những dịp đại hàn cứ như đá vào những dịp đại hàn than ôi vào kỷ nguyên thứ bảy của chúng ête trên trái đất biển như đá vào những dịp đại hàn đại hàn trên biển trên đất và trong không khí tội nghiệp tôi nhắc lại người ta không biết tại sao mặc dầu quần vợt cứ theo bộ râu những ngọn lửa những than khóc những tảng đá xanh thể than ôi cái đầu cái đầu cái đầu ở Noócmăngđi dù quần vợt những công việc vất vả đã bỏ đi đang dở nghiêm trọng hơn những tảng đá vẫn tắt tôi nhắc lại than ôi than ôi đã bỏ đi những dang dở cái đầu cái đầu ở Noócmăngđi dù quạt vợt cái đầu than ôi những tảng đá Côna Côna... *(Hố lớn... Lucky còn phun ra một số lời gào thét)*. Quần vợt... Những tảng đá... Rất yên tĩnh... Côna... Còn dang dở...

Pôđô: - Cái mũ!

Vladimira đoạt lấy mũ của Lucky, y ngừng bắt và ngã xuống. Ngừng lặng lớn. Hồn hển của những kẻ chiến thắng.

Extragông: - Tớ trả được thù rồi!

Vladimira nhìn ngắm chiếc mũ của Lucky, nhìn vào bên trong.

Pôđô: - Đưa chiếc mũ đây cho ta. (*Y giật chiếc mũ ở tay Vladimira, vút xuống đất, nhảy lên trên*). Như thế, hấn không suy nghĩ được nữa.

Vladimira: - Nhưng hấn có còn định hướng được không?

Pôđô: - Chính ta sẽ định hướng cho hấn. (*Đá nhiều cái vào Lucky*). Đứng dậy! Đồ con lợn!

Extragông: - Có lẽ hấn chết rồi.

Vladimira: - Ngài giết chết hấn mất.

Pôđô: - Đứng lên! Đồ khốn kiếp! (*Giật dây thừng, Lucky trượt đi một chút*). Giúp ta với!

Vladimira: - Nhưng làm thế nào?

Pôđô: - Bê nó dậy!

Extragông và Vladimira dựng Lucky đứng dậy, giữ y đứng một lát, rồi bỏ ra. Lucky lại đổ xuống.

Extragông: - Hắn ta cố tình.

Pôđô: - Phải đỡ hắn (một lát). Nào, nào, đừng đỡ hắn dậy!

Extragông: - Tôi chán ngấy rồi.

Pôđô: - Nào, ta thử một lần nữa.

Extragông: - Ông ta coi chúng mình là ai mới được chứ?

Vladimira: - Nào.

Chúng đỡ Lucky dậy, đỡ lấy hắn.

Pôđô: - Đừng buông hắn ra! (*Extragông và Vladimira lão đảo*). Đừng động! (*Pôđô tới nhặt vali và chiếc thùng và mang tới cho Lucky*). Đỡ hắn cho vững vào! (*Y đặt chiếc vali vào tay Lucky, Lucky buông ra ngay*). Đừng buông hắn ra! (*Y lại tiếp tục. Dần dần tiếp xúc với chiếc vali, Lucky tỉnh lại và những ngón tay cuối cùng co lại*). Cứ tiếp tục đỡ nhé! (*Cũng làm như trên, với chiếc thùng*). Được rồi, các người có thể buông hắn ra. (*Extragông và Vladimira tách khỏi Lucky, y chệnh choạng, lão đảo, oằn xuống nhưng vẫn đứng được, vali và thùng cầm tay, Pôđô lùi lại, quất roi*). Tiến lên! (*Lucky tiến*). Lùi lại! (*Lucky lùi*). Quay! (*Lucky quay lại*). Được rồi, hắn có thể đi, (*quay lại với Extragông và Vladimira*) cảm ơn, thưa các ông, và cho ta xin - (*lục tìm trong túi*) xin chúc các ông - (*lục tiếp*) chúc các ông - (*lục tiếp*). Thế là thế nào? (*Y ngẩng cái đầu tóc xơ lên*). Một chiếc đồng hồ quả quýt hai vỏ chính hiệu, thưa các ông, có cả kim giây nữa. Chính ông của ta đã cho ta, (*lại tìm*) có thể nó đã rơi, (*Y tìm khắp mặt đất, cùng với Extragông và Vladimira. Pôđô lấy chân lộn ngược cái mũ của Lucky lên*). Đây, chẳng hạn!

Vladimira: - Có thể nó ở trong túi con cũng nên.

Pôđô: - Hãy khoan (*Y gắp người lại làm đôi, áp đầu vào bụng, lắng nghe*). Ta chẳng nghe thấy gì cả! (*Ra hiệu cho Etxtragông và Vladimira lại gần*). Lại đây xem. (*Etxtragông và Vladimira tiến lại chỗ y, cúi xuống ngang bụng. Ngừng lắng*). Hình như có tiếng tích tắc.

Vladimira: - Yên lặng!

Mọi người cùng nghe, cúi lom khom.

Etxtragông: - Tôi có nghe thấy tiếng gì ấy.

Pôđô: - Ở đâu?

Vladimira: - Đó là quả tim.

Pôđô: (*Thất vọng*) - Đồ cứt!

Vladimira: - Yên lặng!

Họ lắng nghe.

Etxtragông: - Có thể đồng hồ đã chết.

Họ đứng thẳng dậy.

Pôđô: - Ai trong hai người mùi hôi thối?

Etxtragông: - Hẳn thối mồm, tôi thối chân.

Pôđô: - Ta phải chia tay với các người.

Extragông: - Thế còn chiếc đồng hồ?

Pôđô: - Có thể ta để quên ở lâu đài nhà ta.

Extragông: - Vậy, xin vĩnh biệt.

Pôđô: - Vĩnh biệt.

Vladimira: - Vĩnh biệt.

Extragông: - Vĩnh biệt.

Ngừng lặng. Không một ai nhúc nhích.

Vladimira: - Vĩnh biệt.

Pôđô: - Vĩnh biệt.

Extragông: - Vĩnh biệt.

Ngừng lặng.

Pôđô: - Và cảm ơn.

Vladimira: - Cảm ơn ngài.

Pôđô: - Không có gì.

Extragông: - Dạ có chứ.

Pôđô: - Ồ không.

Vlađimیا: - Ồ có.

Extragông: - Ồ không.

Ngừng lặng.

Pôđô: - Ta sẽ không... *(lưỡng lự)*... không đi nổi.

Extragông: - Đó là cuộc đời.

Pôđô quay lại, tránh xa Lucky, về phía hậu trường, tháo cuộn dây thừng ra dần dần.

Vlađimیا: - Ngài đi sai hướng rồi.

Pôđô: - Ta cần lấy đà. *(Tới đầu dây, nghĩa là trong hậu trường, y dừng lại, quay mặt lại, quát).* Tránh xa ra! *(Etxtragông và Vlađimیا xếp hàng phía trong, nhìn Pôđô. Tiếng roi).* Hướng phía trước! *(Lucky không nhúc nhích).*

Extragông: - Hướng phía trước!

Vlađimیا: - Hướng phía trước!

Tiếng roi. Lucky lung lay.

Pôđô: - Nhanh lên! *(Ra khỏi hậu trường, đi qua sân khấu, theo sau Lucky. Etxtragông và Vlađimیا bỏ mũ ra, vẫy tay chào. Lucky ra hẳn. Pôđô quát dây thừng và roi vun vút).* Nhanh lên! Nhanh nữa! *(Tới lúc bản thân y cũng sắp khuất, y dừng lại, quay*

ngược phía sau. Dây thừng căng ra. Tiếng Lacky ngã). Chiếc ghế gấp! (Vladimira chạy lấy ghế gấp đưa cho Pôđô, y ném về phía Lacky). Vĩnh biệt!

Extragông, Vladimira: *(Vẫy tay)* - Vĩnh biệt! Vĩnh biệt.

Pôđô: - Đứng lên! Đồ con lợn! *(Tiếng Lacky gương dậy).* Hướng phía trước! *(Pôđô ra khuất, tiếng roi quất).* Hướng phía trước! Vĩnh biệt! Nhanh lên! Đồ con lợn! Hú! Vĩnh biệt!

Ngừng lặng.

Vladimira: - Như thế đã làm cho thời gian trôi đi.

Extragông: - Nó có thể trôi mà không cần như thế.

Vladimira: - Đã đành. Nhưng chậm hơn.

Một lát.

Extragông: - Chúng mình làm gì bây giờ?

Vladimira: - Tôi không biết.

Extragông: - Chúng mình đi đi.

Vladimira: - Không được.

Extragông: - Tại sao?

Vladimira: - Chúng mình chờ Gôđô.

Extragông: - Đúng thật.

Một lát.

Vladimira: - Họ đã thay đổi nhiều.

Extragông: - Ai cơ.

Vladimira: - Hai người đó.

Extragông: - Đúng thế, chúng mình tán gẫu một chút.

Vladimira: - Họ đã thay đổi nhiều có phải không?

Extragông: - Cũng có thể. Chỉ có chúng mình là không thay đổi được.

Vladimira: - Cũng có thể à? Đó là điều chắc chắn. Cậu biết rõ họ à?

Extragông: - Tùy cậu nghĩ. Nhưng tớ không biết họ.

Vladimira: - Có chứ, cậu có biết họ.

Extragông: - Ồ không.

Vladimira: - Chúng mình đều biết họ, tớ bảo cậu. Cậu đã quên hết tất cả (*một lát*). Trừ phi không phải là chính họ.

Extragông: - Chứng cứ, họ có nhận ra chúng mình đâu.

Vladimira: - Cái đó chẳng nói lên điều gì. Tớ cũng thế, tớ cứ giả bộ như không nhận ra họ. Vả lại, chúng mình, họ không bao giờ nhận ra được.

Extragông: - Thôi. Điều cần thiết. - ái! (*Vladimira không động đây*). ái!

Vladimira: - Trừ phi không phải là chính họ.

Extragông: - Đi đi! Cái chân khác! (*Lắc lè đi về chỗ y đã ngồi lúc mới mở màn*).

Tiếng trong hậu trường. - Ông ơi!

Extragông dừng lại. Cả hai nhìn về phía tiếng gọi.

Extragông: - Lại tái diễn.

Vladimira: - Lại đây, cháu ơi.

Một thiếu niên bước vào, một cách sợ sệt. Cậu bé dừng lại.

Thiếu niên: - Dạ ông Anbe phải không?

Vladimira: - Chính ta.

Extragông: - Cháu cần gì?

Vladimira: - Lại gần đây.

Thiếu niên không nhúc nhích.

Extragông: *(To giọng)* - Lại gần đây, ta bảo!

Thiếu niên tiến lên một cách sợ sệt, dừng lại.

Vladimìa: - Có chuyện gì thế?

Thiếu niên: - Số là ông GôĐô *(Nó nín lặng)*.

Vladimìa: - Dĩ nhiên rồi *(Một lát)*. Lại gần đây.

Thiếu niên vẫn không nhúc nhích.

Extragông: *(To giọng)* - Lại gần đây, ta bảo cháu mà! *(Thiếu niên tiến lại một cách sợ hãi, dừng lại)*. Tại sao cháu đến muộn thế?

Vladimìa: - Cháu có tin của ông GôĐô à?

Thiếu niên: - Thưa ông, vâng.

Vladimìa: - Vậy, cháu hãy nói đi.

Extragông: - Tại sao cháu đến muộn thế?

Thiếu niên hết nhìn người này tới người kia, không biết phải trả lời ai.

Vladimìa: *(Với Etxtragông)* - Để nó yên đã nào.

Extragông: (*Với Vladimira*) - Mặc xác tớ (*tiến lại gần thiếu niên*). Cháu có biết mấy giờ rồi không?

Thiếu niên: (*Lùi lại*) - Không phải lỗi của cháu, thưa ông.

Extragông: - Thế là lỗi của tao chắc?

Thiếu niên: - Cháu sợ, thưa ông.

Extragông: - Sợ cái gì? Sợ chúng tao à? (*Một lát*) trả lời đi!

Vladimira: - Tớ đoán rồi, chính là những kẻ khác đã làm cho nó sợ.

Extragông: - Cháu đã ở đây từ bao lâu rồi?

Thiếu niên: - Được một lát, thưa ông.

Vladimira: - Cháu sợ roi à?

Thiếu niên: - Thưa ông, vâng.

Vladimira: - Những tiếng hét?

Thiếu niên: - Thưa ông, vâng.

Vladimira: - Hai ông lúc này?

Thiếu niên: - Thưa ông, vâng.

Vladimira: - Cháu có biết họ không?

Thiếu niên: - Thưa ông, không.

Vladimira: - Cháu là người ở đây?

Thiếu niên: - Thưa ông, vâng.

Extragông: - Tất cả đều là những lời nói dối! (*Túm tay thiếu niên, lắc mạnh*) hãy nói thật với chúng tao đi.

Thiếu niên: (*Run rẩy*) - Nhưng đó là sự thật, thưa ông.

Vladimira: - Hãy để cho nó yên nào! Cậu làm sao thế? (*Extragông buông thiếu niên ra, lùi lại, đưa tay lên mặt, Vladimira và thiếu niên nhìn y. Extragông bỏ tay che mặt ra, biến đổi*). Cậu làm sao thế?

Extragông: - Tớ thật khốn khổ.

Vladimira: - Đừng vớ vẩn! Từ bao giờ?

Extragông: - Tớ quên rồi.

Vladimira: - Trí nhớ chơi khăm chúng mình như thế đấy! (*Extragông muốn nói, lại thôi, đi khắp khiêng tới ngồi và bắt đầu tụt giấy ra. Với thiếu niên*). Thế nào?

Thiếu niên: - Ông GôĐô...

Vladimira: (*Cắt ngang lời y*) - Ta gặp cháu, có phải không?

Thiếu niên: - Cháu không rõ thưa ông.

Vladimira: - Cháu không biết ta à?

Thiếu niên: - Không, thưa ông.

Vladimira: - Hôm qua cháu không đến đây à?

Thiếu niên: - Không, thưa ông.

Vladimira: - Đây là lần đầu tiên cháu tới?

Thiếu niên: - Vâng, thưa ông.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Nói thế. (*Một lát*) thế nào, cháu tiếp tục đi.

Thiếu niên: (*Một mạch*) - Ông GôĐô sai cháu thưa với các ông rằng, chiều tối nay ông ấy không đến, nhưng ngày mai thì chắc chắn.

Vladimira: - Chỉ có thế thôi.

Thiếu niên: - Vâng, thưa ông.

Vladimira: - Cháu làm cho ông GôĐô?

Thiếu niên: - Vâng, thưa ông.

Vladimira: - Cháu làm gì?

Thiếu niên: - Cháu chặn dê cái, thưa ông.

Vladimira: - Ông ấy có tử tế với cháu không?

Thiếu niên: - Có, thưa ông.

Vladimira: - Ông ấy không đánh cháu chứ?

Thiếu niên: - Không, thưa ông, cháu thì không.

Vladimira: - Thế ông ấy đánh ai?

Thiếu niên: - Ông ấy đánh anh cháu, thưa ông.

Vladimira: - À cháu còn một người anh à?

Thiếu niên: - Vâng, thưa ông.

Vladimira: - Nó làm gì?

Thiếu niên: - Anh ấy chặn cừu, thưa ông.

Vladimira: - Vì sao ông ta không đánh cháu, cháu ấy?

Thiếu niên: - Cháu không rõ, thưa ông.

Vladimira: - Chắc là ông ấy yêu cháu.

Thiếu niên: - Cháu không rõ, thưa ông.

Vladimira: - Ông ấy có cho cháu ăn đủ không? (*Thiếu niên ngáp ngừng*). Ông ấy có cho cháu ăn khá không?

Thiếu niên: - Cũng tạm tạm, thưa ông.

Vladimira: - Cháu không khổ chứ? (*Thiếu niên ngáp ngừng*) cháu hiểu không?

Thiếu niên: - Có, thưa ông.

Vladimira: - Thế thì sao?

Thiếu niên: - Cháu không rõ, thưa ông.

Vladimira: - Cháu không biết cháu có khổ hay không à?

Thiếu niên: - Không, thưa ông.

Vladimira: - Thì cũng như ta đây. (*Một lát*) thế cháu ngủ ở đâu?

Thiếu niên: - Ở trong vựa lúa, thưa ông.

Vladimira: - Với anh cháu?

Thiếu niên: - Vâng, thưa ông.

Vladimira: - Trong ổ cỏ?

Thiếu niên: - Vâng, thưa ông.

Một lát.

Vladimira: - Được, cháu đi đi.

Thiếu niên: - Cháu sẽ phải thừa với ông Gôđô thế nào, thừa ông?

Vladimira: - Nói với ông ta... (*lưỡng lự*). Nói với ông ta rằng, cháu đã gặp chúng ta. (*Một lát*). Cháu đã nhìn thấy rõ ràng, phải không?

Thiếu niên: - Vâng, thưa ông. (*Nó lùi, ngập ngừng, quay lại và chạy ra*).

Ánh sáng đột nhiên giảm xuống. Trong khoảnh khắc, đêm buông xuống. Mặt trăng mọc, ở phía trong, lên trời cao, bất động, toả đầy sân khấu một màu sáng bạc.

Vladimira: - Đành vậy! (*Extragông đứng dậy đi về phía Vladimira, tay cầm hai chiếc giày. Y đặt xuống chỗ gần tiền đài đứng thẳng dậy, nhìn vàng trắng*). Cậu làm gì thế?

Extragông: - Tớ cũng làm như cậu, tớ nhìn cái màu nhợt nhạt.

Vladimira: - Với những chiếc giày của cậu cơ.

Extragông: - Tớ bỏ đó. (*Một lát*) một người khác sẽ tới, cũng... cũng... như tớ, nhưng chân bé hơn, và những chiếc giày này sẽ đem lại hạnh phúc cho anh ta.

Vladimira: - Nhưng cậu không thể đi chân không.

Extragông: - Đức Chúa Giêxu đã làm như thế.

Vladimìa: - Chúa Giêxu! Cậu định khiêu khích cái gì thế! Dẫu sao thì cậu cũng không định so sánh cậu với Chúa Giêxu chứ?

Extragông: - Cả đời tớ, tớ vẫn so sánh với Người.

Vladimìa: - Nhưng ở đây trời ầm ập. Dễ chịu hơn.

Extragông: - Phải. Và người ta đóng đinh trên thập ác cũng mau lẹ.

Ngừng lặng.

Vladimìa: - Chúng mình không còn việc gì làm ở đây nữa cả.

Extragông: - Ở chỗ khác cũng vậy thôi.

Vladimìa: - Ô hay, Gôgô, đừng nên thế. Ngày mai sẽ tốt đẹp hơn.

Extragông: - Bằng cách nào đấy?

Vladimìa: - Cậu không nghe những gì thằng bé nói à?

Extragông: - Không.

Vladimìa: - Nó đã nói ngày mai ông Gôđô chắc chắn sẽ tới. (Một lát) điều đó không có ý nghĩa gì với cậu à?

Extragông: - Vậy chỉ còn một cách là đợi ở đây.

Vladimira: - Cậu điên rồi! Phải tìm nơi trú thân chứ. (*Xách tay Etxtragông*). Đi. (*Kéo! Thoạt đầu Etxtragông nhường bước, nhưng sau kháng cự. Cả hai đứng lại*).

Extragông: (*Nhìn gốc cây*) - Thật tai hại là chúng mình không có lấy một mẩu dây.

Vladimira: - Đi. Trời bắt đầu trở lạnh. (*Kéo Etxtragông. Như trước*).

Extragông: - Mai nhớ nhắc tớ mang theo một sợi dây thừng.

Vladimira: - Được rồi. Nào đi (*lại kéo. Như trước*).

Extragông: - Chúng mình luôn ở bên nhau được bao lâu rồi?

Vladimira: - Tớ không nhớ. Có lẽ đã năm mươi năm rồi.

Extragông: - Cậu còn nhớ cái ngày mà tớ gieo mình xuống dòng sông Đuyrăngxơ không?

Vladimira: - Chúng mình đã đi hái nho.

Extragông: - Cậu đã vớt tớ lên.

Vladimira: - Tất cả những cái đó đã chết và được chôn sâu rồi.

Extragông: - Quần áo tớ được phơi khô dưới ánh mặt trời.

Vladimira: - Đừng nhắc tớ nữa, nhé. Nào, đi. (*Lại diễn như trên*).

Extragông: - Gươm đã.

Vladimira: - Tớ lạnh.

Extragông: - Tớ tự hỏi, liệu chúng mình cứ sống một mình, mỗi đứa một nơi có hay hơn không. (*Một lát*) Chúng mình không sinh ra đời cho chung một con đường.

Vladimira: (*Không giận*) - Cũng chưa chắc.

Extragông: - Không, không có gì là chắc chắn cả.

Vladimira: - Chúng mình vẫn có thể chia tay, nếu cậu thấy như thế tốt hơn.

Extragông: - Bây giờ thì không cần nữa.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Đúng thế, bây giờ thì không cần thiết.

Ngừng lặng.

Extragông: - Vậy chúng mình đi chứ?

Vladimira: - Nào đi.

Chúng không nhúc nhích.

Hồi 2

Ngày hôm sau. Cũng giờ ấy. Cũng địa điểm ấy.

Những chiếc giày của Etxtragông ở gần tiền đài, gót chum lại, đầu choăng ra. Mũ của Lucky vẫn ở chỗ cũ.

Trên cây có một vài chiếc lá.

Vladimira vào, nhanh nhen. Y dừng lại và nhìn lên cây rất lâu. Rồi đột ngột nhanh nhen đảo quanh khắp sân khấu. Y lại dừng trước những chiếc giày, cúi xuống nhặt một chiếc lên, ngắm nhìn, ngửi, cẩn thận đặt vào chỗ cũ. Lại tiếp tục đảo quanh sân khấu một cách vội vã. Y dừng lại bên hậu trường bên phải, nhìn rất lâu về phía xa, tay che ngang tầm mắt. Đi đi lại lại. Dừng lại bên phía hậu trường trái, cũng lại dõi nhìn như trước. Đi đi lại lại. Bỗng dừng lại, chắp tay trước ngực, ngửa đầu ra sau và cất tiếng hát đến nhức óc.

Vladimira: - Một con chó vào.

*Vì bắt giọng quá thấp, ngừng lại ho, lại hát cao hơn:
Một con chó chui vào trong bếp
Ăn vụng một khúc dồi nhỏ
Thế là bằng những cú muôi
Chủ bằm nó ra từng mảnh
Những con chó khác thấy vậy
Nhanh nhẩu mang chôn nó đi...
Y dừng lại, tĩnh tâm, rồi lại tiếp tục:
Những con chó khác thấy vậy*

Nhanh nhẩu mang nó chôn đi
Dưới chân cây thánh giá trắng
Mà người qua lại đọc thấy:
Một con chó chui vào bếp
Ăn vụng một khúc dồi nhỏ
Thế là bằng những cú muôi
Chủ bằm nó ra từng mảnh
Nhưng con chó khác thấy vậy
Nhanh nhẩu mang chôn nó đi
Y dừng lại. Cũng như ở trên:
Nhưng con chó khác thấy vậy
Nhanh nhẩu mang chôn nó đi
Y dừng lại. Cũng như ở trên.

Thấp giọng hơn:

Nhanh nhẩu mang chôn nó đi
*Y nín lặng, đứng bất động một lát, rồi lại đảo quanh khắp sân
khấu một cách bồn chồn. Lại dừng lại trước gốc cây, đi đi lại lại
trước những chiếc ghế, đi đi lại lại, chạy ra phía hậu trường trái,
nhìn ra xa, sang phía hậu trường phải, nhìn ra xa. Đến lúc này,
Etxtragông vào từ hậu trường trái. Vladimira quay lại và nhìn
thấy Etxtragông.*

Vladimira: - Cũng vẫn là cậu! (*Etextragông dừng lại, nhưng không ngẩng đầu lên. Vladimira đến bên*). Lại đây cho tớ ôm hôn cậu nào.

Extragông: - Đừng chạm vào người tớ!

Vladimira ngừng lui tới, khổ tâm. Ngừng lặng.

Vladimira: - Hay cậu có muốn tớ đi khỏi đây không? (*Một lát*) Gôgô! (*Một lát. Vladimira nhìn bạn một cách chăm chú*). Họ đã đánh cậu à? (*Một lát*) Gôgô! (*Etextragông vẫn yên lặng, cúi đầu xuống*). Cậu đã qua đêm ở đâu?

(Ngừng lặng. Vladimira tiến lên).

Extragông: - Đừng chạm vào người tớ. Đừng hỏi gì tớ cả! Đừng nói gì! ở lại đây với tớ!

Vladimira: - Tớ đã bao giờ bỏ rơi cậu chưa?

Extragông: - Cậu đã để cho tớ đi.

Vladimira: - Hãy nhìn tớ đây này! (*Etextragông không động đậy. Với một giọng sấm sét*). Hãy nhìn tớ đi, tớ đã bảo mà!

Etextragông ngẩng đầu lên. Chúng nhìn nhau rất lâu, lùi lại, tiến lên và cúi đầu như đứng trước một tác phẩm nghệ thuật, ngày càng run rẩy, hướng vào nhau, rồi bỗng ôm ghì lấy nhau, tay đập đập vào lưng nhau. Rời nhau ra. Etextragông không có tựa, suýt ngã.

Extragông: - Ôi! Một ngày khủng khiếp!

Vladimira: - Ai đã làm khổ cậu? Kể cho tớ nghe đi.

Extragông: - Thế là lại thêm một ngày dài bất tận.

Vladimira: - Chưa hết đâu.

Extragông: - Với tớ, nó đã kết thúc rồi, dù cho có việc gì xảy ra nữa. (*Ngừng lặng*). Lúc này, cậu hát, tớ đã nghe thấy.

Vladimira: - Đúng, tớ còn nhớ.

Extragông: - Điều đó làm cho tớ đau lòng. Tớ tự nhủ, nó cô đơn, nó tưởng mình sẽ đi mãi mãi và nó hát.

Vladimira: - Người ta không ra lệnh cho tính khí của mình được. Suốt cả ngày, tớ cảm thấy mình ở trong một trạng thái rất kỳ quặc. (*Một lát*) cả đêm tớ không hề thức giấc, không một lần nào.

Extragông: (*Buồn rầu*) - Cậu thấy đấy, cậu đáai nhiều hơn khi không có tớ bên cạnh.

Vladimira: - Cậu thiếu tớ nhưng đồng thời tớ lại thấy hài lòng. Thế có kỳ quặc không?

Extragông: (*Bực tức*) - Hài lòng?

Vladimira: (*Đã suy nghĩ*) - Có lẽ tớ dùng từ không đúng.

Extragông: - Thế còn lúc này?

Vladimira: (*Tự vấn*) - Còn lúc này... (*Vui vẻ*) cậu lại ở đây... (*Chung chung*) chúng mình lại ở đây... (*Buồn rầu*) tớ lại ở đây.

Extragông: - Cậu thấy chưa, cậu không thật thoải mái khi có mặt tớ. Tớ cũng vậy, một mình tớ, tớ thấy dễ chịu hơn.

Vladimira: (*Cay đắng*) - Thế vì sao còn đến đây.

Extragông: - Tớ không biết.

Vladimira: - Còn tớ thì tớ biết. Bởi vì cậu không biết tự bảo vệ. Nhưng còn tớ, tớ không để cho ai đánh cậu.

Extragông: - Cậu cũng không thể ngăn được điều đó.

Vladimira: - Tại sao?

Extragông: - Chúng nó những mưòi tên.

Vladimira: - À không, tớ muốn nói là tớ có thể ngăn cậu không giờ mình ra cho chúng đánh.

Extragông: - Tớ có làm gì đâu.

Vladimira: - Thế vì sao chúng nó nện cậu?

Extragông: - Tớ không biết.

Vladimira: - Ồ không, cậu thấy chưa, Gôgô, có những cái cậu không nhận thấy, nhưng tớ thì lại biết. Cậu phải cảm thấy điều đó.

Extragông: - Tớ đã nói với cậu là tớ không làm gì cả mà.

Vladimira: - Cũng có thể là không. Nhưng phải có cách, có cách, nếu người ta muốn giữ thân mình. Nhưng thôi, không bàn chuyện ấy nữa. Cậu đã trở lại, và tớ rất hài lòng.

Extragông: - Chúng nó có những mười tên.

Vladimira: - Cậu cũng vậy, cậu phải hài lòng, suy cho cùng, hãy thú nhận đi.

Extragông: - Hài lòng vì cái gì?

Vladimira: - Vì đã tìm lại được tớ.

Extragông: - Cậu nghĩ thế à?

Vladimira: - Hãy cứ nói thế, dù đó không phải là sự thật.

Extragông: - Tớ phải nói gì?

Vladimira: - Hãy nói, tôi rất hài lòng.

Extragông: - Tớ hài lòng.

Vladimira: - Tớ cũng vậy.

Extragông: - Tớ cũng vậy.

Vladimira: - Chúng mình rất hài lòng.

(*Ngừng lặng*).

Extragông: - Chúng mình rất hài lòng. Phải làm gì nữa, một khi chúng mình đã hài lòng?

Vladimira: - Chúng mình đợi Gôđô.

Extragông: - Đúng thật. (*Ngừng lặng*).

Vladimira: - Ở đây đã có cái gì mới mẻ, từ hôm qua.

Extragông: - Và nếu ông ta không đến?

Vladimira: (*Sau một lát không hiểu*) - Chúng mình sẽ trù tính. (*Một lát*). Tớ bảo cậu, ở đây có cái mới mẻ, từ hôm qua.

Extragông: - Tất cả đều trôi đi.

Vladimira: - Hãy nhìn cái cây xem nào.

Extragông: - Người ta không nhảy hai lần xuống một cái giếng (1).

Vladimira: - Cái cây, tớ đã bảo, hãy nhìn đi.

Extragông nhìn cây.

Extragông: - Hôm qua nó không ở đây phải không?

Vladimira: - Có chứ. Cậu không nhớ. Chỉ còn một sợi tóc nữa là chúng mình đã treo cổ ở đó. (*Suy nghĩ*). Phải, đúng thế, (*Nhấn*

mạnh từng chữ) chúng - mình - đã - treo - cổ - ở - đó. Nhưng cậu đã không muốn. Cậu không nhớ à?

Extragông: - Cậu tưởng tượng ra thì có.

Vladimira: - Cậu có thể quên thật rồi sao?

Extragông: - Tớ là như thế đấy. Hoặc tớ quên ngay lập tức, hoặc tớ vĩnh viễn nhớ mãi.

Vladimira: - Thế Pôđô và Lucky, cậu cũng quên nốt?

Extragông: - Pôđô và Lucky nào?

Vladimira: - Nó đã quên sạch cả!

Extragông: - Tớ chỉ nhớ có một thằng khùng, nó đã đá tớ. Sau đó nó hoá rồ.

Vladimira: - Đó là Lucky!

Extragông: - Cái đó thì tớ nhớ. Nhưng là bao giờ nhỉ?

Vladimira: - Và còn người dắt hần ta, cậu cũng nhớ chứ?

Extragông: - Lão ta đã cho tớ những mẫu xương.

Vladimira: - Đó là Pôđô.

Extragông: - Và cậu bảo là mới hôm qua, tất cả?

Vladimira: - Chính thế, ô hay.

Extragông: - Và cũng ở chỗ này?

Vladimira: - Chắc chắn rồi! Cậu không nhận ra?

Extragông: (*Đùng đùng nổi giận*) - Nhận ra! Có cái gì để mà nhận ra? Tớ đã lê cả vòng đời tớ giữa bãi cát! Và cậu lại muốn tớ nhìn những sắc thái trong đó. (*nhìn quanh quất*). Cậu hãy nhìn cái dơ dáy này! Tớ chưa bao giờ thoát khỏi!

Vladimira: - Bình tĩnh, bình tĩnh.

Extragông: - Vậy hãy để tớ yên với những phong cảnh của cậu! Hãy nói với tớ về chuyện dưới tầng hầm ấy!

Vladimira: - Cũng vậy thôi, cậu sẽ không nói với tớ rằng,, nó (*Chỉ tay*) giống như miền Vôcluyđơ! Dù sao cũng có một sự khác biệt rất xa.

Extragông: - Miền Vôcluyđơ! Ai nói với cậu về Vôcluyđơ?

Vladimira: - Thế cậu đã chẳng từng ở vùng Vôcluyđơ?

Extragông: - Đâu có, tớ chưa bao giờ ở Vôcluyđơ! Tớ đã trải qua cả kiếp sống khốn nạn của tớ ở đây, tớ nói cho cậu biết! ở đây! ở cái chốn này. Cútcluyđơ này!

Vladimira: - Dầu sao chúng mình cũng đã cùng ở Vôcluyđơ, tớ xin thề. Chúng mình đã cùng đi hái nho cho, gì nhỉ, cho một nhà tên là Bônenli ở Rútxiông.

Extragông: (*Bình tĩnh hơn*) - Cũng có thể. Tớ không để ý.

Vladimira: - Nhưng ở đó tất cả đều màu đỏ!

Extragông: (*Bực mình*) - Tớ không để ý, tớ đã nói rồi.

Ngừng lặng. Vladimira thở dài sườn sượt.

Vladimira: - Cậu rất khó sống, Gôgô ạ.

Extragông: - Tốt hơn là chúng mình nên chia tay nhau.

Vladimira: - Lúc nào cậu cũng nói thế. Và lần nào cũng trở lại.

Ngừng lặng.

Extragông: - Muốn tốt hơn, có lẽ phải giết tớ đi, như những kẻ khác ấy.

Vladimira: - Kẻ nào? (*Một lát*). Kẻ khác nào?

Extragông: - Như triệu triệu kẻ khác ấy.

Vladimira: (*Trịnh trọng*) - Mỗi người đều vác một cây thập ác nhỏ. (*Thở dài*). Treo cổ kẻ đồng loại hèn mọn và sau đấy là lịch cầu kinh hàng ngày.(1)

Extragông: - Trong lúc chờ đợi, hãy thử chuyện trò không nóng nảy, bởi vì chúng mình không thể ngồi yên được.

Vladimira: - Đúng thật, chúng mình cứ thao thao bất tuyệt.

Extragông: - Cốt là để không phải nghĩ ngợi.

Vladimira: - Chúng mình có những duyên cớ.

Extragông: - Cốt là để không phải nghe.

Vladimira: - Chúng mình có cái lý của chúng mình.

Extragông: - Mọi tiếng nói đã chết.

Vladimira: - Có tiếng vỗ cánh.

Extragông: - Cửa lá cây.

Vladimira: - Cửa cát.

Extragông: - Cửa lá cây.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Chúng cùng cất tiếng một lúc.

Extragông: - Mỗi thứ cho riêng mình.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Chúng rì rầm thì đúng hơn.

Extragông: - Chúng thầm thì.

Extragông: - Chúng xào xạc.

Extragông: - Chúng thầm thì.

Ngừng lặng.

Vladimìa: - Chúng nói cái gì?

Extragông: - Chúng nói về cuộc đời của chúng.

Vladimìa: - Chúng không thấy sống là đã đủ.

Extragông: - Chúng phải nói về cuộc đời chúng.

Vladimìa: - Chúng chưa thấy đủ rằng đã chết.

Extragông: - Chưa đủ.

Ngừng lặng.

Vladimìa: - Nghe nhẹ như tiếng lông chim.

Extragông: - Tiếng lá.

Vladimìa: - Tiếng tro tàn.

Extragông: - Tiếng lá.

Ngừng lặng lâu.

Vladimìa: - Hãy nói một cái gì đi.

Extragông: - Tớ đang tìm.

Ngừng lâu.

Vladimira: (*Lo lắng*) - Hãy nói bất cứ một điều gì!

Extragông: - Chúng mình làm gì bây giờ?

Vladimira: - Chúng mình đợi Gôđô.

Extragông: - Đúng thật.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Thật là khó sống!

Extragông: - Hay cậu hát đi?

Vladimira: - Không không. (*Y tìm*). Chỉ cần bắt đầu lại.

Extragông: - Cũng chẳng khó lắm, phải không?

Vladimira: - Bước khởi sự mới là khó.

Extragông: - Chúng mình có thể bắt đầu bằng bất cứ điều gì.

Vladimira: - Ừ, nhưng phải tự quyết định chứ.

Extragông: - Đúng thật.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Giúp tớ với.

Extragông: - Tớ đang tìm.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Khi người ta tìm, người ta nghe thấy.

Extragông: - Đúng thật.

Vladimira: - Nó ngăn cản người ta tìm thấy.

Extragông: - Đúng đấy.

Vladimira: - Nó ngăn cản người ta suy nghĩ.

Extragông: - Dù thế, người ta vẫn nghĩ.

Vladimira: - Ồ không, không thể được.

Extragông: - Chính thế, chúng mình tự mâu thuẫn.

Vladimira: - Không thể được.

Extragông: - Cậu nghĩ thế à?

Vladimira: - Đừng mạo hiểm suy nghĩ nữa.

Extragông: - Vậy chúng mình phàn nàn vì cái gì?

Vladimìa: - Suy nghĩ không phải là điều tệ nhất.

Extragông: - Hẳn rồi, hẳn rồi, nhưng nó đã là thế.

Vladimìa: - Thế nào, đã là thế?

Extragông: - Đúng, chúng mình hãy đặt cho nhau những câu hỏi đi.

Vladimìa: - Cậu định nói gì, nó đã là thế?

Extragông: - Nó đã là thế, nhưng nhẹ hơn.

Vladimìa: - Tất nhiên.

Extragông: - Thế nào? Nếu chúng mình tự cho là sung sướng?

Vladimìa: - Điều đáng sợ là đã suy nghĩ.

Extragông: - Thế chúng mình chưa bao giờ suy nghĩ à?

Vladimìa: - Vậy những xác chết này từ đâu đến?

Extragông: - Những hài cốt.

Vladimìa: - Đúng.

Extragông: - Tất nhiên.

Vladimira: - Lẽ ra chúng mình phải suy nghĩ một chút.

Extragông: - Hoàn toàn từ đầu.

Vladimira: - Một nhà xác, một nhà xác.

Extragông: - Chỉ cần không thềm nhìn nữa.

Vladimira: - Nó đập vào mắt.

Extragông: - Đúng thật.

Vladimira: - Mặc dầu chúng mình có can đảm.

Extragông: - Thế nào?

Vladimira: - Mặc dầu chúng mình có can đảm.

Extragông: - Sẽ phải kiên quyết hướng về thiên nhiên thôi.

Vladimira: - Chúng mình đã thử thách rồi.

Extragông: - Đúng thật.

Vladimira: - Ôi, đó không phải là điều tệ nhất, hẳn thế.

Extragông: - Cái gì cơ?

Vladimira: - Vì đã suy nghĩ.

Extragông: - Tất nhiên.

Vladimira: - Nhưng chúng mình không ngại.

Extragông: - Cậu muốn gì?

Vladimira: - Tôi biết, tôi biết.

Ngừng lặng.

Extragông: - Cũng không đến nỗi quá tệ như loạn nhịp tim.

Vladimira: - Ừ, nhưng bây giờ phải tìm ra một việc gì khác chứ.

Extragông: - Nào.

Vladimira: - Nào.

Extragông: - Nào.

Chúng suy nghĩ.

Vladimira: - Tôi đã nói cái gì nhỉ? Chúng mình có thể nói lại từ lúc đó.

Extragông: - Lúc nào?

Vladimira: - Hoàn toàn từ đầu.

Extragông: - Từ đầu cái gì mới được chứ.

Vladimìa: - Chiều nay. Tớ đã nói... tớ đã nói...

Extragông: - Quả thực, cậu đã đòi hỏi tớ quá sức.

Vladimìa: - Hãy gượng... chúng mình ôm nhau... chúng mình hài lòng... hài lòng... giờ phải làm gì một khi chúng mình hài lòng... chúng mình đợi... xem nào... nghĩ ra rồi... chúng mình đợi... bây giờ chúng mình hài lòng... chúng mình đợi... xem nào... A! Cái cây!

Extragông: - Cái cây?

Vladimìa: - Cậu không nhớ à?

Extragông: - Tớ mệt.

Vladimìa: - Hãy nhìn xem.

Extragông nhìn cây.

Extragông: - Tớ chẳng thấy gì cả.

Vladimìa: - Ồ, hôm qua nó đen ngòm và gầy guộc! Hôm nay nó xum xuê.

Extragông: - Có lá!

Vladimìa: - Chỉ trong có một đêm!

Extragông: - Có lẽ là đã sang xuân.

Vladimira: - Nhưng chỉ trong vòng có một đêm!

Extragông: - Tớ bảo cậu là hôm qua chúng mình không có ở đây. Cậu đã làm một cơn ác mộng.

Vladimira: - Vậy chiều qua chúng mình ở đâu, theo cậu?

Extragông: - Tớ không biết. ở chỗ khác. Trong một cái lều khác. Thiếu gì chỗ trống.

Vladimira: (*Tin chắc ở mình*) - Thôi được. Hôm qua chúng mình không ở đây. Vậy chúng mình đã làm gì chiều hôm qua?

Extragông: - Chúng mình đã làm gì á?

Vladimira: - Cậu thử nghĩ lại xem.

Extragông: - Ờ thì, chúng mình đã ngồi nói chuyện phiếm.

Vladimira: (*Tự chủ*) - Về vấn đề gì?

Extragông: - Ồ... có thể là nói lan man, về những đôi bốt. (*Một cách chắc chắn*). Đúng, tớ nhớ ra rồi, chiều qua chúng mình đã ba hoa về những đôi bốt. Đã tán lâu đến hàng nửa thế kỷ.

Vladimira: - Cậu không nhớ một sự việc, một tình tiết nào cả à?

Extragông: (*Mệt mỏi*) - Đừng làm khổ tớ nữa, Đi đi.

Vladimira: - Mặt trời, mặt trăng chẳng hạn? Cậu không nhớ?

Extragông: - Thì chúng vẫn còn đó, như thường lệ.

Vladimira: - Cậu không phát hiện thấy có điều gì khác thường?

Extragông: - Ồi chao ôi.

Vladimira: - Còn Pôđô? và Lucky?

Extragông: - Pôđô?

Vladimira: - Những mẫu xương.

Extragông: - Phải gọi là những mẫu xương gà.

Vladimira: - Lão Pôđô đã cho cậu.

Extragông: - Tớ không biết.

Vladimira: - Và cú đá?

Extragông: - Cú đá? Đúng thật, chúng đã đá tớ.

Vladimira: - Chính thằng Lucky đã đá cậu.

Extragông: - Tất cả những điều đó, xảy ra chiều qua?

Vladimira: - Chà chẳng đây tớ xem.

Extragông: - Cẩng nào?

Vladimìa: - Cẩ hai. Vén quần lên. (*Etextragông, kiểng một chân, giơ cho Vladimìa nhìn, suýt ngã. Vladimìa đỡ cẩng Etextragông lảo đảo*). Vén quần lên.

Extragông: (*Loạng choạng*) - Tớ không thể.

Vladimìa vén quần Etextragông lên, nhìn cẩng chân, buông xuống, Etextragông chỉ còn thiếu ngã xuống.

Vladimìa: - Đưa chân kia. (*Etextragông vẫn giơ chân cũ*). Chân kia, tớ đã bảo (*Diễn như trên, với chân khác*). Đó, vết thương đang nhiễm trùng.

Extragông: - Rồi sao nữa?

Vladimìa: - Giầy của cậu đâu?

Extragông: - Tớ vớt đi rồi.

Vladimìa: - Lúc nào?

Extragông: - Tớ không biết.

Vladimìa: - Tại sao?

Extragông: - Tớ không nhớ.

Vladimìa: - Không, tớ muốn hỏi tại sao cậu vớt đi?

Extragông: - Chúng làm tớ đau chân.

Vladimira: (*Chỉ những chiếc giày*) - Chúng kia kìa. (*Extragông nhìn giày*). Ở ngay cái chỗ mà cậu đã đặt chiều hôm qua.

Extragông lại bên những chiếc giày, cúi xuống, nhìn thật sát.

Extragông: - Không phải là của tớ.

Vladimira: - Không phải của cậu!

Extragông: - Của tớ màu đen. Những chiếc này lại màu vàng.

Vladimira: - Cậu có chắc chắn là những chiếc giày của cậu màu đen không?

Extragông: - Có nghĩa là chúng màu xám.

Vladimira: - Và những chiếc này màu vàng? Đưa xem nào.

Extragông: (*Nhấc một chiếc lên*) - Té ra, chúng màu lục nhạt.

Vladimira: (*Tiến lại*) - Đưa xem. (*Extragông đưa giày cho Vladimira. Vladimira nhìn, vút xuống một cách giận dữ*). Thế đấy!

Extragông: - Cậu xem, tất cả là những...

Vladimira: - Tớ hiểu nó là thế nào. Phải, tớ biết điều gì đã xảy ra.

Extragông: - Tất cả là những...

Vladimira: - Nó đơn giản như một lời chào. Có một kẻ đã đến đây, lấy đi những chiếc của cậu và vứt lại những chiếc của hắn.

Extragông: - Vì sao?

Vladimira: - Giày của hắn không vừa. Thế là hắn lấy của cậu.

Extragông: - Nhưng của tớ rất bé.

Vladimira: - Với cậu. Không phải với hắn.

Extragông: - Tớ mệt rồi. (*Một lát*), Chúng mình đi đi.

Vladimira: - Không được.

Extragông: - Tại sao?

Vladimira: - Chúng mình chờ Gôđô.

Extragông: - Đúng thật. (*Một lát*). Thế thì làm thế nào?

Vladimira: - Không có gì làm cả.

Extragông: - Nhưng tớ không chịu được nữa.

Vladimira: - Cậu có muốn an một củ cải không?

Extragông: - Tất cả chỉ có thể thôi ư?

Vladimira: - Có củ cải và xu hào.

Extragông: - Không còn cà rốt?

Vladimira: - Không. Hơn nữa, cậu chỉ tâng bốc những củ cà rốt.

Extragông: - Thế thì cho tớ một củ cải vậy. (*Vladimira tìm trong túi, chỉ thấy xu hào, cuối cùng tìm ra được một củ cải, đưa cho Etxtragông, y nhìn kỹ và tỏ ý không ưa*). Nó đen thế!

Vladimira: - Củ cải đấy.

Extragông: - Tớ chỉ ưa loại màu hồng, cậu biết rõ quá rồi!

Vladimira: - Thế cậu không ăn à?

Extragông: - Tớ chỉ thích củ cải hồng.

Vladimira: - Đưa lại cho tớ vậy.

Etxtragông đưa lại cho Vladimira.

Extragông: - Tớ đi kiếm một củ cà rốt.

Y không nhúc nhích.

Vladimira: - Cái này trở thành vô nghĩa thực.

Extragông: - Chưa đủ đâu.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Hay cậu cứ thử xem?

Extragông: - Tớ thử cả rồi.

Vladimira: - Tớ muốn nói những chiếc giày.

Extragông: - Cậu nghĩ thế?

Vladimira: - Nó sẽ giết bớt thời gian. (*Extragông lưỡng lự*).
Tớ đảm bảo với cậu, nó sẽ làm khuây khoả.

Extragông: - Một sự giải lao.

Vladimira: - Một trò tiêu khiển.

Extragông: - Một sự giải lao.

Vladimira: - Thử đi.

Extragông: - Cậu sẽ giúp tớ chứ?

Vladimira: - Chắc chắn rồi.

Extragông: - Chúng mình không kém tháo vát, nhỉ, Đi đi, cả hai đứa cùng thử chứ?

Vladimira: - Dĩ nhiên, dĩ nhiên. Nào, chúng mình thử chân trái trước.

Extragông: - Bao giờ chúng mình cũng tìm ra một cái gì đấy, nhỉ, Đi đi, để chúng mình có cảm tưởng là đang tồn tại?

Vladimira: (*Sốt ruột*) - Dĩ nhiên, dĩ nhiên, chúng mình là những thầy phù thủy. Nhưng đừng để chúng mình đi trệch những gì đã quyết định. (*Lượm một chiếc giày*). Nào, đưa chân đây. (*Extragông lại gần y, giơ chân lên*). Chân kia, đồ con lợn. (*Extragông giơ chân khác*). Cao hơn tí! (*người tum vào nhau, chúng loạng choạng qua sân khấu. Cuối cùng Vladimira cũng xỏ vào được*). Thử bước xem nào. (*Extragông bước*). Sao?

Extragông: - Vừa vặn.

Vladimira: (*Rút một sợi dây ở trong túi*) - Chúng mình buộc lại đi.

Extragông: (*Mãnh liệt*) - Không không, không cần dây giày, không cần dây giày!

Vladimira: - Cậu lằm. Thử chiếc khác nào. (*Diễn như trên*). Sao?

Extragông: - Cũng vừa.

Vladimira: - Không làm cậu đau chứ?

Extragông: (*Đi mấy bước nặng chân*) - Chưa.

Vladimira: - Vậy cậu cứ giữ lấy.

Extragông: - Nhưng quá rộng.

Vladimira: - Một ngày nào đó, có lẽ cậu cũng sẽ có giày đi.

Extragông: - Đúng thật.

Vladimira: - Thế cậu sẽ giữ chứ?

Extragông: - Chuyện giấy nói thế là đủ rồi.

Vladimira: - Phải, nhưng mà...

Extragông: - Thôi! (*Ngừng lặng*). Gì thì gì, tớ cũng phải ngồi xuống.

Đảo mắt tìm chỗ ngồi, và đến ngồi ở chỗ y đã ngồi ở đầu màn một.

Vladimira: - Chính chỗ ấy là chỗ cậu đã ngồi chiều hôm qua.

Ngừng lặng.

Extragông: - Giá tớ ngủ được một lát nhỉ.

Vladimira: - Chiều qua cậu đã ngủ.

Extragông: - Tớ sẽ thử.

Y ngồi theo tư thế như thai nhi trong dạ con, đầu gục giữa hai cẳng chân.

Vladimira: - Khoan đã. (*Lại gần Extragông và hát một giọng rất to*).

Đo đo đo đo

Extragông: (Ngẩng đầu lên) - Đừng to thế.

Vladimìa: (Bé hơn) - Đo đo đo đo
Đo đo đo đo
Đo đo đo đo
Đo đo...

Extragông thiu thiu. Vladimìa cởi áo vét-tông phủ lên vai y, rồi bắt đầu đi ngang đi dọc, xoa tay cho ấm. Extragông giật mình tỉnh lại, đứng lên, bước mấy bước hoảng loạn. Vladimìa chạy lại bên y, vòng tay ôm y.

Vladimìa: - Đây... đây... tớ ở đây... đừng sợ.

Extragông: - Á!

Vladimìa: - Đây... đây... qua rồi.

Extragông: - Tớ ngã.

Vladimìa: - Qua rồi. Đừng nghĩ tới chuyện đó nữa.

Extragông: - Tớ ở trên...

Vladimìa: - Không, không, đừng nói gì. Nào, chúng mình đi lại một chút.

Y cầm tay Extragông và dắt đi dọc ngang sân khấu cho tới lúc Extragông từ chối đi xa hơn.

Extragông: - Thôi! Tớ mệt rồi.

Vladimira: - Cậu thích đứng chết một chỗ để không làm gì cả à?

Extragông: - Ừ.

Vladimira: - Tùy cậu.

Y rời Extragông, lại nhặt áo vét-tông và mặc vào.

Extragông: - Chúng mình đi đi.

Vladimira: - Không được.

Extragông: - Tại sao?

Vladimira: - Chúng mình đợi Gôđô.

Extragông: - Đúng thật. (*Vladimira lại đi đi lại lại*). Cậu không thể ngồi yên một chỗ à?

Vladimira: - Tớ lạnh.

Extragông: - Chúng mình đã tới quá sớm.

Vladimira: - Bao giờ chả vào lúc sắp tối.

Extragông: - Nhưng đêm không chịu xuống.

Vladimira: - Đùng một cái nó sẽ rơi xuống như hôm qua ấy.

Extragông: - Và rồi sẽ là đêm tối.

Vladimira: - Và chúng mình có thể đi.

Extragông: - Rồi ngày sẽ trở lại. (*Một lát*). Làm gì, làm gì đây?

Vladimira: (*Ngừng bước, với sức mạnh*) - Cậu sắp thôi phàn nàn rồi chứ? Cậu bắt đầu bẻ gãy chân tớ, với những lời rên rỉ của cậu.

Extragông: - Tớ đi.

Vladimira: (*Phát hiện cái mũ Lucky*) - Đây!

Extragông: - Vĩnh biệt!

Vladimira: - Cái mũ của Lucky, (*Y lại gần chiếc mũ*). Tớ đã ở đây một giờ, thế mà tớ không hề thấy nó (*Hài lòng*). Thật tuyệt!

Extragông: - Cậu sẽ không thấy tớ nữa.

Vladimira: - Hẳn tớ không nhầm địa điểm nhỉ. Chúng mình lại có thể bình tâm đấy. (*Nhặt mũ Lucky, nhìn ngắm, nắn lại*). Chắc đã từng là một chiếc mũ đẹp. (*Đội lên đầu và đưa mũ của mình cho Etxtragông*). Đây.

Extragông: - Cái gì?

Vladimira: - Cầm cho tớ.

Etxtragông cầm mũ của Vladimira. Vladimira lấy hai tay chỉnh lại cái mũ của Lucky. Etxtragông đội mũ của Vladimira lên đầu và chuyển mũ của mình cho Vladimira. Vladimira cầm mũ của

Etextragông. Etextragông lấy hai tay chỉnh lại mũ của Vladimira. Vladimira đội mũ của Etextragông thay vào mũ của Lucky. Vladimira lấy hai tay chỉnh lại mũ của Etextragông, Etextragông đội mũ của Lucky thay vào mũ của Vladimira, đưa mũ Vladimira cho Vladimira. Vladimira cầm lấy mũ của mình. Etextragông lấy hai tay chỉnh lại mũ của Lucky. Vladimira đội mũ của mình thay vào mũ của Etextragông, đưa mũ của Etextragông cho Etextragông. Etextragông cầm lấy mũ của mình. Vladimira lấy hai tay chỉnh lại mũ của mình. Etextragông đội mũ của mình thay cho mũ Lucky, đưa mũ Lucky cho Vladimira. Vladimira cầm lấy mũ Lucky. Etextragông lấy hai tay chỉnh lại mũ của mình. Vladimira đội mũ của Lucky thay cho mũ của mình và đưa mũ của mình cho Etextragông. Etextragông cầm mũ của Vladimira. Vladimira lấy hai tay chỉnh lại mũ của Lucky. Etextragông đưa mũ của Vladimira cho Vladimira. Vladimira cầm lấy và chuyển cho Etextragông, Etextragông cầm lấy chuyển cho Vladimira. Vladimira cầm lấy ném đi. Tất cả những lần chuyển tay này xảy ra theo một nhịp nhanh.

Vladimira: - Có vừa với tóc không?

Extragông: - Tóc không biết.

Vladimira: - Không biết, nhưng cậu thấy tóc thế nào?

Y quay đầu qua phải qua trái một cách đom đàng, lấy tư thế của người mẫu (ma-nơ-canh).

Extragông: - Kinh khủng.

Vladimira: - Nhưng không hơn thường ngày chứ?

Extragông: - Cũng thế.

Vladimira: - Thế thì tóc sẽ giữ nó. Cái mũ của tóc đội khó chịu. (Một lát). Nói thế nào nhỉ? (Một lát). Nó làm tóc ngứa ngáy.

Extragông: - Tớ đi đây.

Vladimìa: - Cậu không muốn chơi?

Extragông: - Chơi cái gì?

Vladimìa: - Chúng mình có thể đóng vai Pôđô và Lucky.

Extragông: - Không biết.

Vladimìa: - Tớ sẽ đóng Lucky, cậu sẽ làm Pôđô (*Lấy tư thái của Lucky oằn người xuống dưới gánh nặng của hành lý. Extragông nhìn y ngạc nhiên*). Vào cuộc đi!

Extragông: - Tớ phải làm gì?

Vladimìa: - Chửi tớ!

Extragông: - Đồ đểu!

Vladimìa: - Dữ hơn nữa!

Extragông: - Đồ dòi bọt! Đồ bất lương!

Vladimìa tiến, lùi, lúc nào cũng oằn người xuống.

Vladimìa: - Ra lệnh cho tớ suy nghĩ đi.

Extragông: - Thế nào?

Vladimìa: - Cứ nói, suy nghĩ đi, đồ con lợn!

Extragông: - Nghĩ đi, đồ con lợn!

Ngừng lặng.

Vladimira: - Tôi không thể suy nghĩ được.

Extragông: - Thôi!

Vladimira: - Bắt tôi nhảy múa đi.

Extragông: - Tôi đi thôi.

Vladimira: - Nhảy múa đi, đồ con lợn. *(Vặn vẹo tại chỗ. Extragông vội đi ra).* Tôi không thể. *(Ngẩng đầu lên thấy Extragông không còn đó, kêu lên một tiếng xé lòng).* Gôgô! *(Ngừng lặng. Y đảo quanh sân khấu gần như chạy. Extragông vội trở lại, hỗn hển, chạy tới bên Vladimira. Chúng dừng lại cách nhau độ mấy bước).* Thế là cậu lại quay lại!

Extragông: *(Thở hỗn hển)* - Tôi thật tồi tệ!

Vladimira: - Cậu đã ở đâu? Tôi cứ ngỡ là cậu đi hẳn.

Extragông: - Mãi tới mép của triền dốc. Có người đến đấy.

Vladimira: - Ai?

Extragông: - Tôi không biết.

Vladimira: - Bao nhiêu người.

Extragông: - Tớ không biết.

Vladimira: *(Đặc thăng)* - Ông Gôđô rồi! Quả nhiên! *(Ôm Etxtragông vui sướng tràn trề)*. Gôgô! Ông Gôđô đấy! Thế là chúng mình được cứu rồi. Phải đi đón ông ta thôi nào! *(Kéo Etxtragông vào hậu trường. Etxtragông cưỡng lại, gỡ tay ra, chạy về hướng ngược lại)*. Gôgô! Quay lại! *(Ngừng lặng. Vladimira chạy theo hướng mà Etxtragông vừa vào, nhìn ra xa. Etxtragông vội vã trở lại, chạy tới bên Vladimira vừa ngoái đầu lại)*. Cậu lại quay lại!

Extragông: - Tớ thật đáng ghét!

Vladimira: - Cậu đã chạy xa chưa?

Extragông: - Mãi tới mép triền dốc.

Vladimira: - Thế ra, chúng mình đang ở trên cao nguyên. Chắc chắn rồi, chúng mình bị giết trên một cao nguyên.

Extragông: - Phía ấy cũng có người đến.

Vladimira: - Chúng mình bị bao vây rồi! *(Hoảng hốt, Etxtragông chạy vội về phía màn hậu, bị vướng, ngã xuống)*, Ngu xuẩn! Phía ấy không có lối thoát. *(Vladimira lại đỡ, dắt ra phía tiền đài. Chỉ xuống phía khán giả)*. Phía này không có người. Chạy chôn đi. Mau! *(Đẩy Etxtragông về phía hố nhạc. Etxtragông lùi lại sợ hãi)*. Cậu không muốn? Thực ra cũng dễ hiểu. Vây. *(Suy nghĩ)* Cậu chỉ còn một cách là biến đi.

Extragông: - Ở đâu?

Vladimira: - Phía sau cái cây. *(Etxtragông lưỡng lự)* Nhanh lên! Phía sau cái cây. *(Etxtragông chạy nấp sau cây, nhưng không khuất được cả)*. Đừng động đấy! *(Etxtragông ra khỏi sau cây)*.

Quả cái cây này không được tích sự gì. (*Với Etxtragông*). Cậu không điên đấy chứ?

Extragông: (*bình tĩnh hơn*) - Tớ quá hết hoảng. (*Cúi xuống xấu hổ*).

Xin lỗi (*Lại ngẩng đầu lên một cách kiêu hãnh*). Hết rồi! Giờ cậu sẽ thấy. Hãy bảo tớ phải làm gì đi.

Vladimira: - Chẳng có việc gì cần làm cả.

Extragông: - Vậy cậu đứng canh chỗ kia. (*Kéo Vladimira về phía hậu trường trái, dẫn tới trục đường, quay lưng lại sân khấu*) Đứng đây! Đừng động đây và mở to mắt ra. (*Chạy lại hậu trường phía phải. Vladimira nhìn Etxtragông qua vai. Etxtragông dừng lại, nhìn ra xa, quay lại, hai người nhìn nhau qua vai*). Quay lưng lại nhau như thời các cụ xưa ấy. (*Chúng tiếp tục nhìn nhau một lát, sau đó cả hai đứng rình. Ngừng lặng lâu*). Cậu không thấy ai tới chứ?

Vladimira: (*Quay lại*) - Thế nào?

Extragông: (*To hơn*) - Cậu không thấy ai tới chứ?

Vladimira: - Không.

Extragông: - Tớ cũng không.

Chúng lại đứng gác. Ngừng lặng lâu.

Vladimira: - Hay cậu nhầm.

Extragông: (*Quay lại*) - Thế nào?

Vladimira: (*To hơn*) - Hay cậu nhầm.

Extragông: - Đừng gào to thế.

Chúng lại đứng gác, Ngưng lặng lâu.

Vladimira và Extragông: (Lần lượt quay đầu lại) - Hay là...

Vladimira: - Ôi, xin lỗi.

Extragông: - Tớ nghe đây.

Vladimira: - Ồ không!

Extragông: - Nói đi!

Vladimira: - Tớ đã cắt ngang lời cậu.

Extragông: - Trái lại thì có.

Chúng giận dữ nhìn nhau.

Vladimira: - Ô hay, đừng khách khí nữa.

Extragông: - Đừng có bướng, biết không.

Vladimira: (To) - Nói nốt câu của cậu đi, tớ đã bảo mà.

Extragông: (Cũng thế) - Nói nốt câu của cậu đi.

Ngưng lặng. Chúng đi về phía nhau, dừng lại.

Vladimira: - Thật khốn khổ!

Extragông: - Đúng thế, hãy nguyên rủa nhau đi. (*Những câu chửi qua lại. Ngừng lặng*). Bây giờ ta hãy làm lành.

Vladimira: - Gôgô!

Extragông: - Đi đi!

Vladimira: - Tay cậu!

Extragông: - Đây!

Vladimira: - Hãy sà vào cánh tay tớ!

Extragông: - Cánh tay cậu?

Vladimira: (*Dang tay*) - Sà vào!

Extragông: - Nào!

Chúng ôm nhau. Ngừng lặng.

Vladimira: - Thời gian trôi nhanh biết bao khi người ta vui đùa.

Ngừng lặng.

Extragông: - Bây giờ chúng mình làm gì nhỉ?

Vladimira: - Trong lúc chờ đợi.

Extragông: - Trong lúc chờ đợi.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Hay chúng mình luyện tập.

Extragông: - Các động tác.

Vladimira: - Mềm dẻo.

Extragông: - Thư giãn.

Vladimira: - Xoay tròn.

Extragông: - Thư giãn.

Vladimira: - Cho ấm người lên.

Extragông: - Cho bình tĩnh lại.

Vladimira: - Bắt đầu đi.

Y bắt đầu nháy. Etxtragông bắt chước.

Extragông: (*Ngừng lại*) - Thôi. Tờ mệt rồi.

Vladimira: (*Ngừng lại*) - Chúng mình chưa bắt đầu. Dù sao cũng nên làm ít động tác hít thở vậy.

Extragông: - Tớ không muốn thờ nữa.

Vladimira: - Cậu có lý. (*Ngừng*). Vậy chúng mình làm giả cây, tập giữ thăng bằng.

Extragông: - Làm cây!

Vladimira làm cây, lão đảo.

Vladimira: (*Ngừng lại*) - Tớ lượt cậu.

Extragông làm cây, cũng lão đảo.

Extragông: - Cậu có tin Chúa trông thấy chúng mình không?

Vladimira: - Phải nhắm mắt lại.

Extragông nhắm mắt lại, càng lão đảo hơn.

Extragông: (*Ngừng lại, giơ nắm đấm lên, hét to*) - Xin Chúa hãy thương xót con!

Vladimira: (*Méch lòng*) - Thế còn tớ?

Extragông: (*Cũng thế*) - Tớ! Tớ! Thương xót! Tớ!

Pôđô và Lucky vào. Pôđô đã thành mù loà. Lucky vẫn vác nặng như ở màn đầu. Dây thừng cũng như ở màn đầu nhưng ngắn hơn nhiều để Pôđô có thể đi theo một cách tiện hơn. Lucky đội một cái mũ mới. Nhác trông thấy Extragông và Vladimira, Lucky dừng

lại. Pôđô vẫn đi, nên vấp phải Lacky. Vladimira và Etxtragông dừng lại.

Pôđô: *(Bám lấy Lacky. Lacky với trọng lượng mới, loạng choạng)* - Có chuyện gì? Ai kêu thế?

Lacky ngã, vút bỏ tất cả, kéo Pôđô ngã theo. Cả hai nằm dài bất động giữa đồng hành lý.

Extragông: - Ông Gôđô à?

Vladimira: - Đến đúng lúc. *(Lại gần đồng người và hành lý, Etxtragông theo sau)*. Thế là đã có tăng viện!

Pôđô: *(Giọng thất thanh)* - Cấp cứu!

Extragông: - Ông Gôđô à?

Vladimira: - Chúng mình đang xếp đi. Thế là tối nay chúng mình lại yên tâm rồi.

Pôđô: - Cứu tôi với!

Extragông: - Ông ta kêu cứu.

Vladimira: - Chúng mình không còn đơn độc, để đợi đêm tối, để đợi Gôđô, để đợi, để đợi. Cả chấp tối, chúng mình đã vật lộn, với phương tiện của chúng mình. Bây giờ thì xong. Chúng mình đã là ngày mai.

Pôđô: - Cứu tôi với!

Vladimira: - Thời gian đã trôi đi một cách khác rồi. Mặt trời sẽ lặn, mặt trăng sẽ mọc và chúng mình đi khỏi đây.

Pôđô: - Hãy thương chúng tôi!

Vladimira: - Pôđô tội nghiệp!

Extragông: - Tôi đã biết là chính ông ấy.

Vladimira: - Ai?

Extragông: - Ông Gôđô.

Vladimira: - Nhưng không phải là Gôđô.

Extragông: - Không phải ông Gôđô à?

Vladimira: - Không phải Gôđô.

Extragông: - Vậy thì là ai?

Vladimira: - Là Pôđô.

Pôđô: - Chính tôi đây! Chính tôi đây! Hãy đỡ tôi dậy!

Vladimira: - Ông ta không thể đứng dậy được.

Extragông: - Chúng mình đi thôi.

Vladimira: - Không được.

Extragông: - Tại sao?

Vladimira: - Chúng mình phải đợi Gôđô.

Extragông: - Đúng thật.

Vladimira: - Có thể còn những mẫu xương cho cậu.

Extragông: - Xương à?

Vladimira: - Xương gà giò. Cậu không nhớ à?

Extragông: - Chính ông ấy?

Vladimira: - Ừ.

Extragông: - Hỏi ông ấy xem.

Vladimira: - Chúng mình giúp đỡ ông ấy đã chứ?

Extragông: - Giúp cái gì?

Vladimira: - Đứng dậy.

Extragông: - Ông ta không thể tự đứng dậy?

Vladimira: - Ông ấy muốn đứng dậy.

Extragông: - Thế, ông ta cứ đứng dậy đi.

Vladimira: - Ông ta không dậy được.

Extragông: - Ông ta bị gì?

Vladimira: - Tôi không biết.

Pôđô vắn vẹo, rên rỉ, nắm tay dấm xuống mặt đất.

Extragông: - Hay là ta xin xương ông ta trước đã nhỉ? Và nếu ông ta từ chối, chúng mình sẽ bỏ mặc ông ta đó.

Vladimira: - Cậu muốn nói ông ta phải lệ thuộc vào chúng mình.

Extragông: - Đúng.

Vladimira: - Và ra điều kiện cho sự giúp đỡ của chúng mình?

Extragông: - Đúng.

Vladimira: - Cậu có vẻ thông minh đấy. Nhưng tôi ngại một điều.

Extragông: - Điều gì?

Vladimira: - Nhớ bất thành linh gã Lacky lại vùng lên thì sao. Rồi chúng mình sẽ được hôn hít tất cả.

Extragông: - Lacky à?

Vladimira: - Chính hắn đã tấn công cậu hôm qua.

Extragông: - Tớ bảo cậu là chúng nó có những mười tên cơ mà.

Vladimira: - Không phải, trước nữa cơ, cái gã cho cậu một cú đá.

Extragông: - Nó ở đây à?

Vladimira: - Thì nhìn đi. (*Chỉ*). Lúc này thì hắn bắt động. Nhưng hắn có thể nổi giận vào bất cứ lúc nào.

Extragông: - Hay cả hai chúng mình cho hắn một trận đòn nên thân?

Vladimira: - Cậu muốn nói, hay chúng mình choảng ngay trong lúc hắn đang ngủ?

Extragông: - Đúng.

Vladimira: - Đó là một ý hay. Nhưng chúng mình có đủ sức không? Và hắn có ngủ thật không? (*Một lát*). Không, tốt hơn là lợi dụng có hội Pôđô đang kêu cứu để giúp ông ta, rồi dựa vào sự hàm ơn của ông ta.

Extragông: - Nhưng hắn ta không...

Vladimira: - Đừng mất thì giờ với những câu nói vô ích. (*Một lát. Mạnh mẽ*). Hãy làm một cái gì đấy, trong khi cơ hội xuất hiện! Không phải ngày nào người ta cũng cần đến chúng mình. Không, không phải lúc nào người ta cũng thật sự cần đến chúng mình. Kẻ khác cũng có thể làm, nếu không phải là còn tốt hơn. Tiếng kêu mà chúng mình vừa nghe thấy, đúng hơn là tiếng kêu gửi tới toàn nhân loại. Nhưng ở chốn này, vào lúc này, nhân loại là chính chúng mình, dù chúng mình muốn hay không. Chúng

mình phải lợi dụng điều đó, trước khi nó đã quá muộn. Hãy thể hiện một lần cho xứng đáng kẻ hạ cấp mà nỗi bất hạnh đã xô đẩy chúng mình xuống. Cậu nghĩ gì về điều đó? (*Extragông không nói gì*). Đúng là trong lúc khoanh tay cân nhắc lẽ thiệt hơn, chúng mình cũng làm vinh dự cho thân phận của chúng mình. Con cọp vội đến cứu đồng loại không đắn đo. Hoặc nó chạy chốn vào đáy rừng sâu. Nhưng vẫn đề không phải ở chỗ đó. Chúng mình làm gì ở đây, đó là điều phải tự hỏi mình. Chúng mình có may mắn là biết điều đó. Phải, trong cái bể u u mình mình mê mông này, chỉ có một điều rõ ràng: chúng mình đợi ông Gôđô tới.

Extragông: - Đúng thật.

Vladimira: - Hoặc đợi đêm xuống. (*Một lát*) Chúng mình đã ở điểm hẹn, chấm hết. Chúng mình không phải là những vị thánh, nhưng chúng mình đã ở điểm hẹn. Liệu có bao người có thể nói được như thế?

Extragông: - Vô khối.

Vladimira: - Thật không?

Extragông: - Tớ không biết.

Vladimira: - Cũng có thể.

Pôđô: - Cứu tôi với!

Vladimira: - Điều chắc chắn, đó là thời gian là lâu dài, trong hoàn cảnh này, và nó thúc đẩy chúng mình phải lấp đầy những mưu toan, nó, nói thế nào nhỉ, nó thoát đầu có vẻ có lý, nhưng rồi chúng mình lại quen dần với những cái đó. Cậu sẽ nói với tớ rằng, đó là để ngăn ngừa lý trí chúng mình khỏi tiêu tan. Đó là điều đã rõ. Nhưng liệu nó có trôi dạt trong đêm trường bất tận của những thăm sâu mê mông rồi không, đó là điều mình thỉnh thoảng vẫn tự vấn mình. Cậu hiểu lập luận của mình chứ?

Extragông: - Chúng ta sinh ra đời tất cả đều điên. Một số người tiếp tục như thế mãi.

Pôđô: - Cứu tôi với, tôi sẽ thưởng tiền.

Extragông: - Bao nhiêu?

Pôđô: - Một trăm quan.

Extragông: - Không đủ.

Vladimira: - Có lẽ tớ không tới mức đó.

Extragông: - Cậu cho là đủ à?

Vladimira: - Không, tớ muốn nói tới mức khẳng định rằng, tớ không có cả cái đầu khi sinh ra đời. Nhưng vấn đề không phải ở đó.

Pôđô: - Hai trăm quan.

Vladimira: - Chúng mình đợi. Chúng mình chán chường. (*Giơ tay lên*). Không, đừng phản đối, chúng mình đã chán ngấy, điều đó không thể chối cãi. Được. Một dịp khuấy khoả xuất hiện và chúng mình đã làm gì? Chúng mình đã để cho nó qua đi. Nào, vào việc. (*Tiến lại phía Pôđô, dừng lại*). Trong khoảnh khắc, mọi sự sẽ tan biến đi, sẽ chỉ còn lại chúng mình, giữa những nỗi cô đơn. (*Mơ màng*).

Pôđô: - Hai trăm quan!

Vladimira: - Đến đây.

Y cố nâng Pôđô dậy, nhưng không nổi, lại cố gắng lần nữa, loạng choạng giữa đồng hành lý, ngã, cố dậy, nhưng không được.

Extragông: - Tất cả các người làm sao thế?

Vladimìa: - Cứu tôi với!

Extragông: - Tớ đi đây.

Vladimìa: - Đừng bỏ tớ! Chúng nó sẽ giết tớ mất!

Pôđô: - Tôi đang ở đâu thế này?

Vladimìa: - Gôgô!

Pôđô: - Cứu tôi với!

Vladimìa: - Đỡ tớ dậy đi.

Extragông: - Tớ đi đây.

Vladimìa: - Đỡ tớ dậy đã. Rồi chúng mình cùng đi.

Extragông: - Cậu hứa chứ?

Vladimìa: - Tớ thề.

Extragông: - Và chúng mình không bao giờ trở lại đây nữa.

Vladimira: - Không bao giờ!

Extragông: - Chúng mình sẽ tới vùng Ariedơ.

Vladimira: - Tùy ý cậu.

Pôđô: - Ba trăm quan! Bốn trăm quan!

Extragông: - Lúc nào tớ cũng muốn lang thang ở vùng Ariedơ.

Vladimira: - Cậu sẽ được lang thang ở đó.

Extragông: - Đứa nào đánh rắm thế?

Vladimira: - Lão Pôđô.

Pôđô: - Chính tôi! Chính tôi! Hãy thương tôi!

Extragông: - Thật kinh tởm.

Vladimira: - Nhanh lên! Nhanh lên! Giúp tớ dậy đi.

Extragông: - Tớ đi đây. (*Một lát. To hơn*). Tớ đi đây.

Vladimira: - Kết cục, tớ sẽ gượng dậy một mình. (*Cố gắng, nhưng lại ngã xuống*). Sớm hay muộn.

Extragông: - Cậu làm sao thế?

Vladimira: - Xéo đi.

Extragông: - Cậu nằm lại đây à?

Vladimira: - Trước mắt hãy thế.

Extragông: - Dậy đi, nào, cậu sẽ bị nhiễm lạnh đấy.

Vladimira: - Không cần lo cho tở.

Extragông: - Ô kìa, Đi đi, đừng bướng bỉnh thế. (*Giơ tay cho Vladimira, Vladimira vội nắm lấy*). Nào, đứng dậy!

Vladimira: - Kéo đi!

Extragông kéo, lão đảo, ngã xuống. Ngừng lặng lâu.

Pôđô: - Cứu tôi với!

Vladimira: - Chúng tôi đang ở đây.

Pôđô: - Các người là những ai?

Vladimira: - Chúng tôi là những con người.

Ngừng lặng.

Extragông: - Nằm dưới đất, cũng dễ chịu nhỉ!

Vladimira: - Cậu có dậy được không?

Extragông: - Tớ không biết.

Vladimira: - Hãy thử xem.

Extragông: - Chốc nữa, chốc nữa.

Ngừng lặng.

Pôđô: - Có chuyện gì thế?

Vladimira: (*To tiếng*) - Có câm đi không, cái lão này, đợi đấy. Đồ thổ tả! Hắn chỉ nghĩ tới bản thân hắn.

Extragông: - Hay ta thử đánh một giấc?

Vladimira: - Cậu có nghe hắn hỏi không? Hắn muốn biết xảy ra chuyện gì!

Extragông: - Mặc xác hắn. Ngủ đi.

Ngừng lặng.

Pôđô: - Hãy thương! Hãy thương tôi với!

Extragông: (*Giật mình*) - Cái gì? Có chuyện gì thế?

Vladimira: - Cậu đã ngủ rồi à?

Extragông: - Có lẽ.

Vladimira: - Vẫn cái lão Pôđô khổn nạn này!

Extragông: - Bảo hấn cầm mồm đi. Đánh vỡ mồm hấn ra!

Vladimìa: *(Đánh Pôdô)* - Còn kêu nữa không? Có cầm mồm không? Đờ sâu bọ! *(Pôdô giăng ra trong tiếng kêu đau đớn và bò ra xa. Chốc chốc hấn dừng lại, quờ quạng trong không khí với những động tác của người mù, gọi Lacky. Vladimìa tựa khuỷu tay, nhìn theo hấn)*. Hấn chạy trốn. *(Pôdô đổ xuống. Ngừng lặng)*. Hấn ngã rồi!

Ngừng lặng.

Extragông: - Chúng mình làm gì bây giờ?

Vladimìa: - Nếu tớ bò lại được gần hấn.

Extragông: - Đừng bỏ tớ!

Vladimìa: - Hay tớ gọi hấn?

Extragông: - Đúng thế, gọi hấn đi.

Vladimìa: - Pôdô! *(Một lát)*. Pôdô! *(Một lát)*. Hấn không thừa nữa.

Extragông: - Ta cùng gọi.

Vladimìa và Extragông: - Pôdô! Pôdô!

Vladimìa: - Hấn đã cựa quậy.

Extragông: - Cậu có chắc chắn là Pôdô không?

Vladimira: (*Lo lắng*) - Ông Pôđô! Quay lại đây! Không ai hãm hại ông đâu!

Ngừng lặng.

Extragông: - Hay ta gọi bằng những tên khác?

Vladimira: - Tôi e rằng thế hẳn ta sẽ không bị tác động mạnh.

Extragông: - Cũng sẽ vui đấy.

Vladimira: - Cái gì vui?

Extragông: - Thử gọi với những cái tên khác, lần lượt tên này đến tên kia. Sẽ giết được thời gian. Rồi thế nào chúng mình cũng gọi chúng được một tên.

Vladimira: - Tôi đã bảo hẳn gọi là Pôđô.

Extragông: - Để chúng mình xem sao. Nào. (*Suy nghĩ*). Aben! Aben! (1)

Pôđô: - Hãy cứu tôi!

Extragông: - Cậu thấy chưa!

Vladimira: - Tôi thấy ngán cái trò ấy rồi.

Extragông: - Còn gã kia có thể tên là Canh. (*Gọi*). Canh! Canh! (1)

Pôđô: - Cứu tôi với!

Extragông: - Đó là tất cả nhân loại. (*Ngừng lặng*). Cậu nhìn cái đám mây nhỏ kia.

Vladimira: (*Ngước mắt lên*) - ở đâu?

Extragông: - Đấy, ở trên đỉnh trời ấy.

Vladimira: - Thế thì sao? (*Một lát*). Có cái gì là khác thường đâu?

Ngừng lặng.

Extragông: - Bây giờ chúng mình chuyển sang việc khác, đồng ý không?

Vladimira: - Chính tớ cũng đang định đề nghị cậu thế.

Extragông: - Nhưng chuyện gì nào?

Vladimira: - Ờ thì, đấy!

Ngừng lặng.

Extragông: - Hay chúng mình đứng dậy, để bắt đầu?

Vladimira: - Cứ thử nữa đi.

Chúng đứng dậy.

Extragông: - Cũng chẳng khó khăn gì.

Vladimira: - Chỉ cần có ý muốn, tất cả là ở đây.

Extragông: - Và bây giờ?

Pôđô: - Cứu tôi với.

Extragông: - Chúng mình đi thôi.

Vladimira: - Không được.

Extragông: - Tại sao?

Vladimira: - Chúng mình đợi Gôđô.

Extragông: - Đúng thật. (*Một lát*). Vậy làm gì nào?

Pôđô: - Cấp cứu!

Vladimira: - Hay là chúng mình cứu lão ta?

Extragông: - Phải làm gì?

Vladimira: - Lão ta muốn đứng dậy.

Extragông: - Rồi sao nữa?

Vladimira: - Lão muốn ta giúp đứng dậy.

Extragông: - Vậy, hãy giúp đỡ lão. Còn đợi gì nữa.

Chúng giúp Pôđô đứng dậy, tránh xa lão. Lão lại đổ xuống.

Vlađimیا: - Phải đỡ lão ta. *(Như trước. Pôđô đứng giữa hai người, bám lấy cổ họ)*. Cần cho lão ta lấy lại thói quen của tư thế đứng. *(Vói Pôđô)*. Cố thoải mái hơn không?

Pôđô: - Các người là ai?

Vlađimیا: - Thế không nhận ra chúng tôi sao?

Pôđô: - Ta bị mù.

Ngừng lặng.

Extragông: - Có lẽ, lão ta nhìn rõ trong tương lai.

Vlađimیا: *(Vói Pôđô)* - Từ bao giờ?

Pôđô: - Trước kia mắt ta rất sáng. Nhưng các người có phải là những người bạn không?

Extragông: *(Cười ầm ĩ)* - Lão lại hỏi chúng mình có phải là bạn không!

Vlađimیا: - Không phải, lão muốn nói là bạn của lão ta cơ.

Extragông: - Thế thì sao?

Vlađimیا: - Chứng cứ, là chúng mình đã giúp lão ta rồi.

Extragông: - Đúng! Liệu chúng mình có giúp lão, nếu chúng mình không phải là bạn của lão ta?

Vladimira: - Có thể.

Extragông: - Tất nhiên.

Vladimira: - Đừng cãi vã về chuyện đó nữa.

Pôđô: - Các người không phải là bọn cướp chứ?

Extragông: - Bọn cướp! Chúng tôi có vẻ là bọn cướp sao?

Vladimira: - Ô hay! Lão ta mù loà.

Extragông: - Rõ chán chưa! Đúng thế. (*Một lát*). Bảo lão ta nói đi.

Pôđô: - Đừng bỏ mặc ta.

Vladimira: - Chuyện đó không thành vấn đề.

Extragông: - Trong lúc này.

Pôđô: - Đã mấy giờ rồi?

Extragông: (*Nhìn lên trời*) - Xem nào...

Vladimira: - Bảy giờ?... Tám giờ?...

Extragông: - Còn tùy theo mùa.

Pôđô: - Chiều tối à?

Ngừng lặng. Vlađimیا và Etxtragông nhìn mặt trời lặn.

Extragông: - Mặt trời cứ như lại mọc lên.

Vlađimیا: - Không thể có.

Extragông: - Nhỡ là bình minh thì sao?

Vlađimیا: - Đừng nói vớ vẩn. Phía đó là hướng Tây.

Extragông: - Sao cậu biết?

Pôđô: (*Lo lắng*) - Chúng ta đã về chiều?

Vlađimیا: - Vả chẳng, mặt trời không hề động.

Extragông: - Tớ bảo cậu là nó mọc mà.

Pôđô: - Tại sao các người không trả lời?

Extragông: - Vì người ta không muốn nói với ông một điều ngu xuẩn.

Vlađimیا: (*Làm yên lòng*) - Đã là buổi chiều, thưa ông, chúng ta đã về chiều. Bạn tôi đã khiến tôi nghi ngờ và tôi phải thú thực, có một lúc tôi đã dao động. Nhưng tôi đã qua một ngày dài không phải là vô ích và tôi có thể đoán chắc với mọi người, hầu như đó là ngày cuối cùng trong danh mục rồi. (*Một lát*). Ngoài điều đó ra, mọi người cảm thấy thế nào?

Extragông: - Chúng mình còn phải gánh chở lão bao nhiêu lâu nữa?

(Chúng buông hờ ra, vội vã đỡ lại khi thấy lão sắp ngã). Chúng mình đâu phải là cái cột tượng đàn bà.

Vladimira: - Ông đã nói, trước kia, mắt ông rất sáng, nếu tôi không nghe nhầm?

Pôđô: - Phải, mắt tôi rất sáng.

Ngừng lặng.

Extragông: *(Cáu kỉnh)* - Phát triển tiếp! Phát triển tiếp đi!

Vladimira: - Kệ lão ta. Cậu không thấy lão ta đang hồi tưởng lại niềm hạnh phúc của lão. *(Một lát)* Memoria Praeteritorum bonorum - Thật là đau buồn.

Pôđô: - Phải, rất sáng.

Vladimira: - Và tai hoạ bất chợt rơi xuống.

Pôđô: - Rất sáng.

Vladimira: - Tôi hỏi, có phải tai hoạ bất chợt xảy ra.

Pôđô: - Một hôm nào đó, ta thức dậy, mù loà như số phận. *(Một lát)*. Thỉnh thoảng ta tự hỏi phải chăng ta vẫn còn đang ngủ.

Vladimira: - Từ bao giờ?

Pôđô: - Ta không biết.

Vladimira: - Nhưng không muộn hơn ngày hôm qua chứ...

Pôđô: - Đừng hỏi ta. Người mù không có khái niệm về thời gian. (*Một lát*). Những sự việc của thời gian, họ cũng không nhìn thấy nữa.

Vladimira: - Ôi! Tôi nguyện không bao giờ như thế.

Extragông: - Tớ đi đây.

Pôđô: - Chúng ta đang ở đâu?

Vladimira: - Tôi không biết.

Pôđô: - Thế chúng ta không phải là ở nơi có tên gọi là Plăngso?

Vladimira: - Tôi không biết.

Pôđô: - Nó giống nơi nào?

Vladimira: (*Nhìn quanh quẩn*) - Không thể mô tả. Nó chẳng giống cái gì cả. Chẳng có gì. Chỉ có một cái cây.

Pôđô: - Thế thì không phải là ở Plăngso.

Extragông: (*Vặn người*) - Cậu nói về một sự khuây khoả.

Pôđô: - Người đầy tớ của ta đâu?

Vlađimیا: - Hẳn ở đây.

Pôđô: - Tại sao nó không thưa khi ta gọi?

Vlađimیا: - Tôi không biết. Hình như hẳn ngủ. Có lẽ hẳn chết.

Pôđô: - Có chuyện gì xảy ra, nói chính xác.

Extragông: - Nói chính xác!

Vlađimیا: - Cả hai các người đều ngã.

Pôđô: - Xem hộ xem, hẳn có bị thương không.

Vlađimیا: - Nhưng người ta không thể rời ông ra được.

Pôđô: - Các người không cần tới đó cả hai.

Vlađimیا: (*Với Etxtragông*) - Cậu lại đó đi.

Pôđô: - Đúng thế, bạn người cứ lại đó đi. Mùi hẳn hôi quá. (*Một lát*). Hẳn ta đợi cái gì?

Vlađimیا: (*Với Etxtragông*) - Cậu đợi cái gì?

Extragông: - Tớ đợi Gôđô.

Vladimira: - Nói đúng ra thì bạn tôi phải làm gì?

Pôđô: - Thế này, trước tiên phải kéo sợi dây thừng, tất nhiên phải chú ý không làm nghẹt cổ hần. Nói chung, như thế sẽ làm cho hần có phản ứng. Bằng không, thì đá cho hần mấy cái vào bụng dưới và vào mặt càng nhiều càng tốt.

Vladimira: (*Với Etxtragông*) - Thấy chưa, cậu không có gì phải sợ. Đó còn là một cơ hội để cậu trả thù.

Etxtragông: - Và nếu hần ta chống cự?

Pôđô: - Không, không. Hần không bao giờ chống cự.

Vladimira: - Tớ sẽ bay tới cứu cậu.

Etxtragông: - Đừng rời mắt khỏi tớ đấy! (*Lại gần Lacky*).

Vladimira: - Hãy nhìn xem hần còn sống hay không đã. Không cần phải đá nếu hần đã chết.

Etxtragông: (*Cúi nhìn Lacky*) - Hần còn thở.

Vladimira: - Thế thì đá đi.

Bất chợt bùng lên, Etxtragông đá Lacky tới tấp, gầm thét. Nhưng bị đau chân lặc lè tránh ra, rên rĩ. Lacky tỉnh lại.

Etxtragông: (*Dừng lại trên một chân*) - Ôi, đồ bò cái!

Etxtragông ngồi xuống, cố cởi giày ra. Nhưng lại đổi ý, ngồi co chân lại, gục đầu vào giữa hai chân, hai tay phía trước đầu.

Pôđô: - Còn chuyện gì nữa thế?

Vlađimìa: - Bạn tôi bị đau chân.

Pôđô: - Thế còn Lucky?

Vlađimìa: - Thế đích thị là hấn ta chứ?

Pôđô: - Thế nào?

Vlađimìa: - Đúng là Lucky chứ?

Pôđô: - Ta không hiểu.

Vlađimìa: - Và ông, ông là Pôđô à?

Pôđô: - Tất nhiên, ta là Pôđô.

Vlađimìa: - Những người chiều hôm qua.

Pôđô: - Chiều qua?

Vlađimìa: - Chiều qua chúng ta đã gặp nhau. *(Ngừng lặng)*. Ông không nhớ à?

Pôđô: - Ta không nhớ hôm qua đã gặp ai. Và ngày mai ta cũng sẽ không nhớ hôm nay đã gặp ai nữa. Đừng dựa vào ta để nắm tình hình. Nhưng thôi, không bàn chuyện đó nữa. Đứng dậy!

Vladimira: - Ông đã đưa hân tới chợ Chúa Cứu Thế để bán. Ông đã nói với chúng tôi. Hân ta đã nhảy múa, đã suy nghĩ. Ông hãy còn sáng mắt.

Pôđô: - Nếu các người còn có nhắc tới chuyện đó. Yêu cầu, hãy buông ta ra. (*Vladimira xô ra*) Đứng dậy!

Vladimira: - Hân ta đứng dậy rồi.

Lucky đứng dậy, thu lượm hành lý.

Pôđô: - Tốt.

Vladimira: - Cứ thế này thì ông còn định đi đâu được nữa?

Pôđô: - Ta không quan tâm đến điều đó.

Vladimira: - Ông thay đổi biết bao nhiêu!

Lucky, xách đầy hành lý, đến đứng trước mặt Pôđô.

Pôđô: - Roi! (*Lucky đặt hành lý xuống, tìm roi, đưa cho Pôđô, lại xách hành lý lên*). Dây thừng! (*Lucky đặt hành lý xuống, đưa đầu dây vào tay Pôđô, lại xách hành lý*).

Vladimira: - Trong vali có những gì?

Pôđô: - Cát. (*Kéo dây*). Hướng phía trước! (*Lucky rung chuyển, Pôđô theo sau*)

Vladimira: - Đừng vội đi.

Pôđô: (*Dừng lại*) - Ta đi.

Vladimira: - Ông sẽ làm gì khi bị ngã không có ai cứu?

Pôđô: - Chúng ta đợi cho đến lúc đứng lên được và chúng ta lại tiếp tục đi.

Vladimira: - Trước khi khởi hành, ông hãy bảo hấn hát đi.

Pôđô: - Bảo ai?

Vladimira: - Bảo Lucky.

Pôđô: - Hát à?

Vladimira: - Vâng. Hoặc là suy nghĩ. Hoặc là đọc.

Pôđô: - Nhưng hấn ta câm.

Vladimira: - Câm!

Pôđô: - Hoàn toàn. Ngay cả rên rỉ cũng không được.

Vladimira: - Câm! Từ bao giờ?

Pôđô: (*Đột nhiên nổi giận*) - Các người vẫn không ngừng đầu độc ta với những chuyện về thời gian à? Thật ngớ ngẩn! Bao giờ! Bao giờ! Một ngày nào đó, vẫn chưa đủ với các người, một ngày cũng giống như những ngày khác, hấn trở thành câm, một ngày ta trở thành mù, một ngày chúng ta trở thành điếc, một ngày chúng ta sinh ra đời, một ngày chúng ta chết đi, cùng một ngày, cùng một khoảnh khắc, thế vẫn chưa đủ với các người sao? (*Trịnh trọng hơn*). Phụ nữ sinh đẻ, cười trên một nắm mồ, ngày

rạng một lúc, rồi sau đó lại một đêm tối. (*Kéo dây thừng*). Tiến lên phía trước!

Họ ra. Vladimira theo họ cho tới mép sân khấu, nhìn họ đi xa dần. Một tiếng ngã, được nhấn mạnh bởi sự diễn đạt của Vladimira, cho biết rằng họ lại ngã. Ngừng lặng. Vladimira lại bên Extragông đang ngủ, nhìn ngắm y một lát, rồi đánh thức).

Extragông: (*Cử chỉ hoảng loạn, lời lẽ rời rạc. Cuối cùng*) - Tại sao cậu không bao giờ để cho tớ ngủ yên thế?

Vladimira: - Tớ cảm thấy cô đơn.

Extragông: - Tớ đã mơ thấy tớ hạnh phúc.

Vladimira: - Cái đó làm trôi bớt thời gian.

Extragông: - Tớ mơ là...

Vladimira: - Im đi! (*Ngừng lặng*). Tớ tự hỏi lão ta có mù thật không?

Extragông: - Ai?

Vladimira: - Một người mù thật liệu có nói là mình chẳng có khái niệm thời gian không?

Extragông: - Nhưng là ai?

Vladimira: - Pôdô.

Extragông: - Lão mù ấy à?

Vladimira: - Lão ta vẫn nói thế

Extragông: - Vậy thì sao?

Vladimira: - Hình như lão ta nhìn thấy chúng mình.

Extragông: - Cậu đã mơ thì có. (*Một lát*) Chúng mình đi thôi. Không thể chịu được. Đúng thật. (*Một lát*) Cậu có chắc là không phải ông ấy không?

Vladimira: - Ông nào?

Extragông: - Ông Gôđô ấy.

Vladimira: - Nhưng mà ai?

Extragông: - Pôđô.

Vladimira: - Ồ không! Không! (*Một lát*). Ồ không.

Extragông: - Tuy thế tớ vẫn dậy. (*Dậy một cách mệt nhọc*). Ái chà!

Vladimira: - Tớ chẳng biết nên nghĩ gì.

Extragông: - Chân tớ! (*Lại ngồi xuống, cố cởi giày ra*). Giúp tớ với!

Vladimira: - Có phải tớ đã ngủ, trong lúc những người khác đau khổ? Có phải lúc này tớ đang ngủ? Ngày mai, khi tớ nghĩ là mình thức dậy, tớ sẽ nói gì về ngày hôm nay? Rằng: với Extragông của tôi, tại chốn này, cho tới khi màn đêm buông

xuống, tôi đã chờ đợi Gôđô à? Rằng Pôđô đã qua đây, với người phu khuân vác và lão đã nói chuyện với chúng mình à? Tất nhiên. Nhưng trong tất cả những cái đó, có cái gì sẽ là thật? (*Etxtragông, mãi mê vô ích với những chiếc giày, lại thiu thiu ngủ. Vlađimia nhìn y*). Nó chẳng biết gì hết. Nó sẽ nói về những cú đá nó đã phải chịu và mình sẽ cho nó một củ cà rốt. (*Một lát*). Cưỡi trên một nắm mồ và một cuộc sinh nở khó khăn. Từ đáy lỗ, một cách mờ màng, phu đào huyết nẹp sát lại. Người ta còn thời gian để lão hoá. Không trung đầy những tiếng kêu la. (*Y lắng nghe*). Nhưng thói quen là một vật giảm thanh vĩ đại. (*Nhìn Etxtragông*). Mình cũng vậy, một người khác nhìn mình tự ngủ. Nó ngủ, nó không biết, rằng nó ngủ. (*Một lát*). Mình không thể tiếp tục. (*Một lát*). Mình đã nói những gì nhĩ?

Đi đi lại lại bồn chồn, cuối cùng dừng lại bên hậu trường trái nhìn ra xa. Thiếu niên hôm qua vào từ phía phải. Y dừng lại. Ngừng.

Thiếu niên: - Thưa ông... (*Vlađimia quay lại*). Ông Anbe...

Vlađimia: - Hãy nhắc lại. (*Một lát. Với thiếu niên*). Cháu không nhận ra ta à?

Thiếu niên: - Không, thưa ông.

Vlađimia: - Chính cháu hôm qua đã tới đây phải không?

Thiếu niên: - Không, thưa ông.

Vlađimia: - Đây là lần đầu tiên cháu tới?

Thiếu niên: - Vâng, thưa ông.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Theo lệnh truyền của ông Gôđô?

Thiếu niên: - Vâng, thưa ông

Vladimira: - Chiều nay ông ấy không tới?

Thiếu niên: - Không, thưa ông.

Vladimira: - Nhưng ngày mai ông ấy sẽ đến.

Thiếu niên: - Vâng, thưa ông.

Vladimira: - Chắc chắn.

Thiếu niên: - Vâng, thưa ông.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Cháu có gặp ai không?

Thiếu niên: - Không, thưa ông.

Vladimira: - Hai người... (*Ngập ngừng*). Đàn ông khác.

Thiếu niên: - Cháu không thấy ai cả, thưa ông.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Ông ta làm gì, ông Gôđô ấy? (*Một lát*). Cháu có hiểu không?

Thiếu niên: - Có, thưa ông.

Vladimira: - Thế thì sao?

Thiếu niên: - Ông ấy không làm gì cả, thưa ông.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Anh cháu có khoẻ không?

Thiếu niên: - Anh cháu ốm, thưa ông.

Vladimira: - Thế có thể anh cháu tới đây hôm qua.

Thiếu niên: - Cháu không biết, thưa ông.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Ông ấy có râu không, ông Gôđô ấy?

Thiếu niên: - Có, thưa ông.

Vladimira: - Màu hoe hay là... (*Ngập ngừng*) hay là đen?

Thiếu niên: (*Lưỡng lự*) - Cháu nghĩ là màu trắng thưa ông.

Ngừng lặng.

Vladimira: - Trời ơi!

Ngừng lặng.

Thiếu niên: - Cháu phải thưa lại thế nào với ông Gôđô, thưa ông?

Vladimira: - Cháu nói với ông ấy (*Ngừng lại*). Cháu thưa lại là cháu đã gặp ta và (*Suy nghĩ*) đã gặp ta. (*Một lát. Vladimira tiến đến, thiếu niên lùi lại, Vladimira dừng lại, thiếu niên cũng dừng lại*). Cháu nói đi, cháu chắc rằng cháu đã gặp ta, ngày mai cháu sẽ không nói với ta là cháu chưa bao giờ gặp ta chứ?

Ngừng lặng, Vladimira bất thành linh nhảy tới phía trước, thiếu niên tẩu thoát như một mũi tên. Ngừng lặng. Mặt trời lặn. Mặt trăng lên, Vladimira đứng im. Extragông tỉnh lại, cởi giày, đứng dậy, tay cầm giày, đặt chúng trước tiền đài, lại gần Vladimira, nhìn bạn.

Extragông: - Cậu làm sao thế?

Vladimira: - Không có gì.

Extragông: - Tớ đi đây.

Vladimira: - Tớ cũng vậy.

Ngừng lặng.

Extragông: - Chúng mình sẽ đi đâu?

Vladimira: - Không xa.

Extragông: - Có, có, phải đi thật xa khỏi nơi đây!

Vladimira: - không được.

Extragông: - Tại sao?

Vladimira: - Ngày mai còn phải quay lại.

Extragông: - Để làm gì?

Vladimira: - Đợi Gôđô.

Extragông: - Đúng thật. (*Một lát*) Ông ta đã đến à?

Vladimira: - Không.

Extragông: - Và bây giờ đã quá muộn rồi.

Vladimira: - Phải, đã là đêm.

Extragông: - Và nếu chúng mình để ông ta đến hụt? (*Một lát*).
Nếu để ông ta đến hụt?

Vladimira: - Ông ấy sẽ trừng trị chúng mình. (*Ngừng lặng. Nhìn cái cây*). Chỉ là cái cây sống.

Extragông: (*Nhìn cây*) - Cái gì thế?

Vladimira: - Đó là cái cây.

Extragông: - Không, nhưng thuộc loại gì?

Vladimira: - Tôi không biết. Một cây liễu.

Extragông: - Thử đến xem. (*Kéo Vladimira tới bên cây. Đứng lặng. Ngừng*). Hay chúng mình thắt cổ đi?

Vladimira: - Bằng cái gì?

Extragông: - Cậu không có mẫu dây nào à?

Vladimira: - Không.

Extragông: - Thế thì không treo cổ được rồi.

Vladimira: - Chúng mình đi đi.

Extragông: - Hãy khoan, có cái thắt lưng của tôi đây.

Vladimira: - Ngắn quá.

Extragông: - Cậu sẽ kéo trên cẳng tôi.

Vladimira: - Và ai sẽ kéo trên cẳng tôi.

Extragông: - Đúng thật.

Vladimira: - Cứ đưa tôi xem nào. (*Extragông cởi nút sợi dây buộc xung quanh quần. Chiếc quần quá rộng tụt xuống mắt cá chân. Chúng nhìn sợi dây*). Cùng ra cũng có thể ổn. Nhưng nó có chắc không?

Extragông: - Để xem. Nào.

Chúng túm mỗi người một đầu và kéo. Sợi dây đứt. Chúng suýt ngã.

Vladimira: - Chả được cái tích sự gì.

Ngừng lặng.

Extragông: - Cậu nói ngày mai phải tới à?

Vladimira: - Ừ.

Extragông: - Thế thì chúng mình sẽ mang theo một sợi dây chắc chắn.

Vladimira: - Chính thế.

Ngừng lặng.

Extragông: - Đi đi!

Vladimira: - Ơi.

Extragông: - Tớ không thể tiếp tục như thế này nữa.

Vladimira: - Tớ cũng nghĩ thế.

Extragông: - Hay chúng mình chia tay nhau? Có lẽ như thế hơn.

Vladimira: - Ngày mai chúng mình sẽ tự treo cổ. (Một lát) Trừ phi ông Gôđô tới.

Extragông: - Và nếu ông ta đến?

Vladimira: - Chúng mình sẽ được cứu vớt.

Vladimira mở mũ ra, mũ của Lucky, nhìn vào trong, thọc tay vào lắc lắc rồi lại đội lên.

Extragông: - Thế nào, đi chứ?

Vladimira: - Cậu kéo quần lên.

Extragông: - Thế nào?

Vladimira: - Cậu kéo quần lên.

Extragông: - Tớ cởi quần ra à?

Vladimira: - K-é-o quần lên.

Extragông: - Đúng thật.

Y kéo quần lên. Ngừng lặng.

Vladimira: - Thế nào, ta đi chứ?

Extragông: - Ta đi thôi.

Nhưng chúng vẫn không nhúc nhích.

-- Hết --

Chia sẻ ebook: <https://downloadsach.com>

Follow us on Facebook: <https://facebook.com/caphebuoitoi>